Europos LIETUVIS

Nr. 8. (458) 21. 2. 1957. Londonas, 1957 metų, vasario mėn., 21 d. VIII metai

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

VISI DIRBAME LAISVEI ATGAUTI

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFO STASIO LOZORAIČIO KALBA PASAKYTA PER RADIJĄ NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS PROGA

Brangūs Tautiečiai,

Nelaimėje, į kurią įstūmė lietuvių tautą jos mirtinas priešas — Sovietų Sąjunga, okupuodama mūsų kraštą ir primesdama jam savo barbarišką santvarką, Nepriklausomybės šventė įgyja ypatingos reikšmės bei iškilmingumo. Jau ta aplinkybė, kad Sovietų okupacinė valdžia draudžia ją švęsti ir kad tauta krašte tegali ją minėti tyliu susikaupimu, padaro ją dar artimesnę ir brangesnę kiekvieno lietuvio širdžiai. Šis Sovietų surakintos ir spaudžiamos tautos rūstus susikaupimas suteikia sukakčiai to kilnumo, kuris sudaro idėjų ir kieto bei teisingo politinio nusistatymo žymę.

Didi idėja, kurią minime, yra Lietuvos valstybingumo idėja. Nepriklausomybės aktas, kuriuo lietuvių tauta per savo įgaliotinius savo sostinėje Vilniuje nusprendė atstatyti nepriklausomą valstybę, buvo vienas tos idėjos išreiškimų. Bet jis nebuvo pirmas jos išreiškimas. Lietuvos valstybingumas yra septyniais amžiais ankstyvesnis už Vilniaus deklaraciją. Lietuvių tauta buvo išlaikiusi savo valstybingumą ligi aštuonioliktojo amžiaus galo, tai yra, ligi Lietuvos padalijimų, bet niekados savo ilgoj istorijoj ji nuo jo nebuvo atsisakiusi, nei senovėje, nei bolševikams įsiveržus. Tiktai Kremliaus klounai gali tvirtinti, esą, lietuvių tauta sutikusi būti įjungta į Sovietų Sąjungą. Mes žinome, ir kiekvienas sveiko proto žmogus pasaulyje žino, jog Lietuvos įjungimas į Sovietų valstybę tebuvo smurto aktas, pažeidęs tiek mūsų tautos valią, tiek jos aukščiausius gyvybinius interesus; tai buvo smurto aktas, kuris neturi galios nei mūsų tautai, nei tarptautinei bendruomenei. Valstybingumo ir laisvės idėja yra išaugusi, subrendusi ir susiformavusi tautoje per daugelį nepriklausomo gyvenimo šimtmečių, ir ja vadovavosi Lietuva naujaisiais laikais, tais laimingais laikais, tarp tūkstantis devyni šimtai aštuonioliktųjų ir keturiasdešimtųjų metų, kai lietuviai patys tvarkė savo gyvenimą. Toji idėja, ypačiai pražydusi mūsų jaunuomenėje, yra gyva tautoje ir šiandien. Jos gyvybingumą paliudija patys Sovietai, drausdami švęsti nepriklausomybės šventę.

Tiktai Sovietai neigia lietuvių tautai teisę į nepriklausomybę ir mindžioja jos suverenumą, visi gi civilizuoti kraštai tą jos teisę pripažįsta. Todėl visur laisvajame pasaulyje, kur tik yra lietuvių, nuo Norvegijos ligi Pietų Afrikos ir nuo Amerikos ligi Naujosios Zelandijos, visur, kur nėra bolševikiškos priespaudos, kur žmogus kvėpuoja laisvės oru, — ši sutartis iškilmingai ir širdingai minima. Šituo būdu šimtai tūkstančių užsienio lietuvių išreiškia savo prisirišimą prie tolimos, bet neužmirštamos tėvynės, ir ištikimybę jos laisvės bylai. Ir tuo jie taip pat liudija ir primena pasaulio viešajai nuomonei, jog Sovietų padaryta Lietuvai žaizda tebėra atdara ir tol neužgys, kol niekšiškai Sovietų okupacijai nebus padarytas galas.

Vien tik Sovietai priešinasi mūsų laisvės troškimui, stengiasi jį užgniaužti, kėsinasi iš mūsų išplėšti daugelio amžių bėgyje sukrautą turtą — valstybingumo idėją, nesuskaičiuojamų kartų pasiaukojimu išugdytą bei išsaugotą. Bet civilizuotos valstybės laiko Lietuvą bolševikų smurto auka ir pripažįsta Lietuvos valstybę tebeegzistuojančią de iure. Tokiu būdu Lietuvos nepriklausomybės atstatymo byla, nežiūrint visų pastangų, kurias Maskvos vyriausybė jau daug metų deda, nėra užbaigta taip pat ir tarptautinėj plotmėj. Lietuvos diplomatinė tarnyba, kuri yra vienintelis organas atstovauti Lietuvai užsieny, tęsia savo veiklą. Diplomatiniai ir konsuliariniai atstovai ir kiti tarnybos nariai, — mes visi dirbame, vadovaudamiesi tiek formaliais įgaliojimais, kuriuos mums suteikė nepriklausomos Lietuvos vyriausybė, tiek tautos valiai bei troškimui atgauti savo laisvę, atstatyti savo suvereninių teisių vykdymą ir pačiai demokratiškai nuspręsti savo valstybinę ir socialinę santvarką.

Niekas dar nežino, kada tokios sąlygos atsiras. Sovietai tebėra pavojingi pavergtoms tautoms, taigi ir mūsų tautai, kurioms jie gali suduoti sunkiausių smūgių, kaip tai yra skaudžiai patyręs mūsų kraštas, o pastaruoju laiku Vengrija. Bet pasaulis nėra sustingęs. Jis nuolat evoliucionuoja. Sovietų sudaryta padėtis nėra galutinė. Jų siekimai yra nukreipti prieš žmonijos gerovę bei ateitį, o jų ir Vakarų interesų priešingumas palieka kaip buvęs. Kova tarp laisvės, teisingumo ir žmoniškumo principų, kuriais vadovaujasi žmonija, ir Sovietų vykdomo brutalios prievartos prado eina toliau. Tie principai nėra tuščia sąvoka, bet realus politinis veiksnys, ypač pavojingas Sovietų santvarkos pastovumui. Tų principų pergalė apsaugos žmonijos ateitį ir grąžins Sovietų pavergtoms tautoms laisvę.

Tačiau tautinės dvasios atsparumas, kurio dėka mūsų tauta išsilaikė per amžius, visados lieka svarbiausias pagrindas vilčiai, kad Lietuvos nepriklausomybė bus atstatyta. Reikšdamas įsitikinimą, kad ši viltis išsipildys, aš širdingai sveikinu Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu tautą krašte ir lietuvių visuomenę užsienyje.

Lietuva tėvyne mūsų, pilkų kryžių krašte,
Kokią duoklę, kokią auką šiandien tau atnešti?

K. Inčiūra

PAVERGTUOSE KRAŠTUOSE STIPRĖJA ANTISEMITIZMAS

Kaip rašo „Manchester Guardian", Lenkijoje, Walbrzych vietovėje, neseniai pilietis sumušė žydą parduotuvės vedėją; už tai jis gavo šešis mėnesius kalėjimo. Varšuvos apskrities partijos konferencijoje kažkas pareikalavo, kad susilenkinę savo pavardes žydai vėl grįžtų prie savo senųjų žydiškųjų. Šitokių ir panašių atsitikimų nemaža iškelia lenkų spauda. Pvz., laikraštis „Nowa Kultura" pasakoja apie „žmogiškojo pavidalo hienas", vaikščiojančias nuo vienų žydų namų prie kitų ir klausinėjančias: „Kada čia mes bematysime paskutinį iš jūsų, parkuoti žydai? Jūsų namų mums reikia savo žmonėms". Vadinas, kartu su šiokia tokia laisve, kaip pažymi „Manchester Guard.", Lenkijoje atgijo ir senoji ilgaamžė antisemitizmo blogybė. Paprastai dėl to sakoma, kad šitaip atsitiko vien dėl to, jog užėję rusai, nepasitikėdami lenkais, į aukštas ir atsakingas vietas po karo tuoj susodino daugelį žydų komunistų.. Tik manoma, kad tai gal ir ne vienintelė priežastis. Neramiais laikais krašto mažumos paprastai labai patogus atpirkimo ožys. Esama taip pat įrodymų, kad tie senieji komunistai stalinistai, kuriuos Gomulka išstūmė iš aukštų ir žemesnių vietų, dabar stengiasi antisemitizmo pasireiškimais sukompromituoti valdžią. Vyriausybė, ieškodama išeities, norintiems žydams nekliudo emigracijos į Izraelį.

Spalio revoliucija sudariusi taip pat labai panašią padėtį ir Vengrijoje, dėl to ten daugelis žydų nukentėjo už tas nuodėmes, kurias padarė Rakosis ir Farkas. Čia tai antisemitizmas didina stalinistų kapitalo procentus. Kiekvienas žydas, kuris sukilimo metu buvo pakartas, kaip slaptosios policijos agentas, jų išnaudojamas dabar, kaip tariamasis įrodymas, kad sukilimas buvo fašistų darbas. Antisemitizmas su pabėgėliais persimetė ir į kitus kraštus. Austrijoje esančių vengrų pabėgėlių stovyklose tas antisemitizmas prasiveržė net į muštynes. Rūpesčių dėl to turi ir britai su savo atsivežtaisiais vengrais. Kai dėl Vienos, tai ten žydų šalpos organizacijų maišymasis tarp žydų pabėgėlių sudarė įspūdžio, kad žydai turi geresnių progų greičiau išvažiuoti į Ameriką, negu vengrai. Faktai kalba, kad žydai neturi jokių pirmenybių, bet sunku sušvelninti susidarytąjį įspūdį.

Kaip Lenkijoje ir Vengrijoje, tokia pat padėtis yra ir kituose Europos kraštuose, dėl to žydai abejingai žiūri į galimąjį kraštų išsilaisvinimą. „O kai žymiausiasis tarp gyvųjų antisemitų, sprendžiant iš kai kurių prasitarimų, yra Chruščiovas", rašo laikraštis, „tai abiem atvejais išeina tas pat".

Septynios DIENOS

DULLES KALBĖJO APIE LIETUVĄ, LATVIJĄ IR ESTIJĄ

Amerikos užsienių reikalų ministeris Dulles patvirtino savo krašto nusistatymą Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės reikalu. Lietuvos ir Estijos nepriklausomybės paskelbimo 39-tųjų metinių proga jis pareiškė, kad šitie kraštai pasiskelbė nepriklausomais nuo Rusijos. Sovietų Sąjunga pripažino jų nepriklausomybę ir užmezgė diplomatinius santykius. Tolimesniais metais Pabaltijo kraštų gyventojai įrodė savo pajėgumą valdytis ir norą išlaikyti tautinį savarankumą. Nors Sovietų vyriausybė 1940 m. prisijungė tuos tris kraštus — visus nepriklausomus Tautų Sąjungos narius — į savąją Sovietų Sąjungą, bet yra aiškių įrodymų, kad Pabaltijo respublikų gyventojai tebegeidžia išsilaisvinti iš sveimųjų valdžios. Šito fakto neįveikė nuslėpti uolios Sovietų režimo pastangos neleisti Pabaltijo valstybių gyventojams susisiekt su laisvuoju pasauliu.

Nepriklausomybės paskelbimo metinių proga Dulles išreiškė dar savo pagarbą mūsų kraštams, aiškiai ir drąsiai besiryžtantiems atgauti savo tautines teises, kurios žiauriai ir neteisingai buvo išplėštos.

Ta proga amerikiečių žinių agentūros pažymi, kad Estija, Latvija ir Lietuva beveik 17 metų buvo įjungtos į Sovietų Sąjungą, kai Soivetų karinės pajėgos nuvertė Pabaltijo valstybių teisėtąsias vyriausybes. Šito veiksmo nepripažino Jungtinių Valstybių vyriausybė, kuri vis tebepalaiko santykius su trijų Pabaltijo respublikų paskirtaisiais diplomatiniais atstovais.

MICHAILOVO PLANAS VYKDOMAS PER JĖGĄ

„Exil-Zeitung-Dienst" Nr. 17 rašo apie Michailovo komiteto už grįžimą į tėvynę veiklą ir pažymi, kad praeitų metų rudeniop jis galėjo laikytis šūkiu: „Vakaruose nieko nauja". Šiam repatriacijos generolui nesisekė pasidžiaugti kokiais nors laimėjimais repatriacijos srity, o po Vengrijos įvykių atrodė, kad bus belikusi tik viena galimybė: susikrauti tyliai visą dar nespausdintą propagandinę medžiagą ir pačiam su savo štabu grįžti namo. Matyt, vengdamas namie galimos nemalonės, Michailovas, kaip rašo minėtasis „E.-Z.-D.", vis nepasiduoda, nes:

„Vis dar stropiu punktualumu atsiunčiami į vakarus jo propagandiniai atsišaukimai. Bet vis tik pasiūla yra didesnė, nei jų pareikalavimas. Tai parodo pabaltiečių pabėgėlių gausus pavyzdys, kurie kelia protestus Federaliniam Paštui už pristatymą šios propagandinės medžiagos adresatams. Tokiu būdu tokios siuntos pašto grąžinamos, kaip „nesuradus adresato", atgal į rytų Berlyną komiteto adresu. Šis komitetas į tai savo metu reagavo štai kokiu triuku: visa grąžintoji medžiaga buvo iš naujo perpakuota ir, nepažymint siuntėjo, vėl pasiųsta paštu iš Hamburgo, Hannoverio ir kitų vakarų Vokietijos miestų".

ARESTAI VENGRIJOJE

Vengrijoje vyksta vis nauji ir nauji areštai. Suimtieji kaltinami už dalyvavimą spalio mėn. sukilime — čia už pasipriešinimą policijai anomis dienomis, čia už komunistų užpuolimą, už turto naikinimą ir kit.

KUZNECOVAS EINA JAU TIESESNIU KELIU NEGU ŠEPILOVAS

Sovietų užsienių reikalų viceministeris Kuznecovas Jungtinių Tautų susirinkime piktai užsipuolė Ameriką už Eisenhowerio planą teikti pagalbą viduriniųjų Rytų kraštams ir išvadino tai „užpuolimo veiksmu". Jis tvirtino, kad tai yra ne kas kita, kaip Amerikos saugus ir tiesioginis kišimasis į vid. Rytų valstybių reikalus su intencija ekonomiškai ir politiškai pavergti tuos kraštus. Amerikiečių atstovai jam atsakė, kad amerikiečių kariuomenės daliniai niekada ir niekur nėra žudę civilinių gyventojų, o Rusijos daliniai, turintieji bazes svetimuose kraštuose, štai Vengrijoje, belaisvindami iš vergijos, nužudė 25.000 vengrų. Dėl to Rusijos siūlymas sustabdyti amerikiečių kišimąsi į arabų kraštus buvo atmestas.

EDINBURGO KUNIGAIKŠTIS GRĮŽTA NAMO

Didž. Britanijos karalienės Elžbietos II vyras Edinburgo kunigaikštis Pilypas po keturių mėnesių vizito į karalijos kraštus grįžo atgal į Europą, ir šią savaitę karalienė ir jis vizitavo Portugaliją.

ARABŲ KRAŠTŲ PASITARIMAS

Grįžęs iš Amerikos, kur jam buvo pažadėta ekonominė ir prireikus karinė pagalba, Arabijos karalius Saudis aplankė Ispaniją, Maroką ir Libiją ir šios savaitės gale laukiamas Egipte, kur jis susitiks ir tarsis su prezidentu Naseru, Kuwatliu ir karalium Huseinu. Karaliaus Saudžio uždavinys bus įtikinti kitų arabų kraštų valdovus, kad amerikiečių norai padėti yra nuoširdūs.

MIRĖ ADMIROLAS HORTHY

Nuo 1949 m. gyvenęs Portugalijoje, mirė sulaukęs 88 metų admirolas Horthy, 25 metus regento teisėmis išvaldęs Vengriją. Kai suskilo Austro-Vengrijos imperija, jis dalyvavo įvairiuose vidaus kariniuose nuotykiuose, o 1920 m. buvo išrinktas regentu. 1944 m. vokiečiai jį buvo areštavę ir išsigabenę į Vokietiją. Karui baigiantis sąjungininkų išlaisvintas, vėliau išsikėlė į Portugaliją. Dabartinio Vengrijos sukilimo metu bolševikai skelbė, kad jo šalininkai esą įvelti į visą reikalą. Faktai vis dėlto šitokio teigimo nepatvirtino.

ŠEPILOVO VIETĄ UŽĖMĖ GROMYKAS

Šepilovo pasakytoji aukšč. tarybos suvažiavime kalba su pasiūlymais bendromis jėgomis tvarkyti arabų kraštus buvo paskutinė, kaip sovietų užs. reikalų ministerio. Jo vietą užėmė Gromykas, artimas Molotovui žmogus. Jis, kaip ir miręs Vyšinskis, laikomas ne politikos vairuotoju, o klusniu įsakymų vykdytoju. Šepilovas grąžintas į partijos centrinį komitetą vienu iš Chruščiovo pavaduotojų, ir jo pareiga dabar būsianti tvarkyti subruzdusius inteligentus. Ligi šiol tos pareigos buvo pavestos jokio lankstumo nežinančiam Molotovui.

KINIJA TAIP PAT NEBEĮVEIKIA SUTVARKYTI STUDENTŲ

Sovietų Sąjungoje ir Rytų Europos kraštuose prasidėję neramumai tarp studentų dabar jau persimetė ir į bolševikinę Kiniją. Pekino „Liaudies Dienraštis" jau skundžiasi, kad studentai „neturi aiškaus supratimo, ką reiškia demokratinė laisvė". Laikraštis rašo apie komunistinio jaunimo sąjungos susirinkimą, kuriame dalis studentų parodžiusi, kad ji nemoka galvoti žiūrėdama iš savo klasės žiūrėjimo taško. Kad būtų tikresnis sprendimas, laikraštis tvirtina, kad apie 80 proc. visų studentų esą kilę iš neproletariškų šeimų, dėl to turįs būti kritikuojamas jų galvojimo būdas ir sukamas į tikrąjį kelią lygiai taip, kaip elgiamasi su gydomuoju ligoniu. Kinijos bolševikinė valdžia visą laiką turėjus sunkumų su inteligentijos ir jų vaikų perauklėjimu, bet dabar prieš ją iškilęs visiškai naujos rūšies sunkumas. Kalbėjimas, kad studentai nesupranta demokratinės laisvės, rodytų, jog vadinamasis demokratėjimas bus paskatinęs studentus reikalauti daugiau laisvės.

ŠEPILOVAS JAU DRĮSTA TIESTI RANKĄ

Buv. Sovietų užsienio reikalų ministeris Šepilovas, kalbėdamas aukščiausios tarybos suvažiavime, jau nebepuolė taip britų ir prancūzų, su kuriais Egipto įvykių metu buvo gana įtempti santykiai, o siūlė keturiems didiesiems susitarti dėl viduriniųjų Rytų, visiems susilaikyti nuo pristatinėjimo ginklų tiems kraštams ir bendromis jėgomis remti arabų kraštus ekonomiškai. Pirmieji į tą kalbą atsiliepę amerikiečiai sako, kad tai yra ne kas kita, kaip noras sutrukdyti amerikiečiams tuos užsimojimus, kurie praktiškai jau yra pradėti su Arabijos karaliaus lankymusi Amerikoje: ekonominė pagalba dabar, o karinė tada, jei bolševikai bandytų kelti ten kojų.

RUSAI IŠTRĖMĖ DAR VIENĄ AMERIKIEČIŲ LAIKRAŠTININKĄ

Tai jau trečias toks ištremiamasis amerikiečių laikraštininkas per metus. Ištremiamasis Maskvoje išbuvo trejis metus. Jis apkaltintas „sugalvojimu" žinių, blogais santykiais su krašto gyventojais ir platinimu antisovietinės literatūros.

PIETŲ AFRIKOJE IŠSIPLĖTĖ AUTOBUSŲ BOIKOTAS

Autobusų susisiekimą boikotuojančiųjų gyventojų streikas iš Johannesburgo persimetė ir į kitas vietoves. Iš paprasto boikoto prieš kainų pakėlimą jis išvirto į politinį, dėl to įsikišo policija, ir būta jau areštų.

PRABANGA IŠSKIRIA, VARGAS SUARTINA

Nuoširdų ir gražų atsišaukimą į savo narius — Vokietijoje gyvenančius lietuvius yra išleidusi PLB Vokietijos Krašto valdyba. Tas atsišaukimas yra lyg priminimas lietuviams, kaip reikėtų gyventi šiais tremties metais, nes „Lietuvių bendruomenei laisvajame pasaulyje", kaip sakoma atsišaukimo pradžioje, „ir naujieji metai yra tik vis to paties kelio tremtyje tęsinys. Fizinis, kultūrinis, ekonominis bei socialinis lietuvybės išlaikymas yra lietuviškos bendruomeninės organizacijos pagrindinis uždavinys".

Apie mūsų tremtiškąją prasmę ir apie prasmę mūsų organizuoto gyvenimo atsišaukime šitaip sakoma:

„Tuščiomis virstų visos kalbos apie Tėvynės bei pavergtų brolių ir seserų pasiilgimą, tuščias ir nenuoširdus taptų susirūpinimo reiškimas artimaisiais Lietuvoje ir Sibire, visiškai beprasmis tautine prasme būtų mūsų buvimas laisvajame pasaulyje, jei visų šių reiškinių mes nesuprastume kaip pirmoje eilėje dorovinės pareigos kalbėti ir veikti tų vardu, kurie, kaip kad mes visuomet sakome, yra mums šioje žemėje artimiausi giminystės, tautinės kilmės, kalbos ir bendros istorijos ryšiais. **Būti ir likti lietuviu reiškia — būti laisvojo pasaulio ir jo sąžinės akivaizdoje liudininku ir atstovu tų, kurie nuožmios okupacijos prispausti beveik neturi galimybių kalbėti pasauliui apie savo nuoskaudą, apie savo sutryptą laisvę ir atimtas savarankaus žmogiškojo ir tautinio gyvenimo teises".**

Tų didžiųjų bendruomenės uždavinių akivaizdoje Vokietijos lietuviškoji bendruomenė daugiau negu kuri nors kita pasaulyje susiduria vis su tam tikrais naujais įvykiais, kurie iš dalies kelia džiaugsmo, o iš dalies ir rūpesčio, kaip čia bus, kas vykdys jai tenkančius lietuviškuosius uždavinius. Tą rūpestį ir džiaugsmą kelia emigracija, aišku, vis pasiimdama pačius pajėgiausius jos narius. Vertindama šitą sias emigracines bangas, dėl jų kylantį džiaugsmą ir rūpesčius, Valdyba rašo:

„Dešimtys tūkstančių lietuvių yra palikę Vokietiją ir įsikūrę tolimuose užjūrių kraštuose. Pereitais ir šiais metais iš Vokietijos lietuvių bendruomenės vėl išsiskiria apie pusantro tūkstančio jos narių.

„Vokietijos lietuvių bendruomenė mini visus šiuos brolius ir seses, linki jiems geros kelionės ir drauge su jais džiaugiasi, kad jiems dabar atsiranda galimybės pastoviai įsikurti, baigti sunkų lagerinio gyvenimo laikotarpį. Mes džiaugiamės su visais tais, kuriuos emigracija iš Vokietijos nuves pas užjūriuose esančias šeimas, gimines ir draugus ir kuriems tuo būdu širdyje bus užgydytos žaizdos, padarytosios ryšium su buvusiu atsiskyrimu nuo artimųjų. Tegu jiems visiems gyvenimas naujoje padangėje būna visais atžvilgiais laimingas".

O dabar kita medalio pusė, kuri kelia rūpestį likusiems, kai tik iškyla prieš akis pačiai bendruomenei, kaip lietuviškajam kolektyvui, tenkantieji uždaviniai:

„Tačiau Vokietijos lietuvių bendruomenė tuo pačiu susilaukė sunkaus nuostolio. Išvažiuojančius bendruomenės narius, kurių tarpe buvo ir yra daug pareigingų bei energingų lietuvių, bus sunku pakeisti. Mums teks suglaudinti savas eiles ir prašyti bei tikėtis dar didesnio Vokietijoje liekančių lietuvių prisirišimo prie savosios bendruomenės. Tik liekančiųjų organizuotumas, tik kiekvieno nario bendruomeninės pareigos pilnas atlikimas tegali užtikrinti, kad Vokietijos lietuvių bendruomenė liks, kaip ir buvus, viena iš pakankamai gerai organizuotų pasaulio lietuvybės dalių".

O štai tas šauksmingas atsišaukimo skatinimas išlikti lietuviais:

„Mes nekalbam šiandien apie tas išorines priežastis, kurios veikia prieš lietuvybę ir jos organizuotumą laisvajame pasaulyje. Apie tai yra daug rašyta ir bus rašoma lietuviškoje spaudoje ir kalbama lietuvių suėjimuose. Mes tik prašome visų Vokietijos lietuvių nelikti abejingais nutautėjimo reiškinių ir jų priežasčių atžvilgiu. **Nors nutautėjimas nėra jokių teisinių paragrafų baudžiamas, tačiau, ypač dabartinėje mūsų tautos ir Tėvynės padėtyje, tai yra didelis moralinis nusižengimas. Atsisakymas nuo lietuvybės šiandien yra atsisakymas ginti tuos artimuosius, kurie yra atsidūrę didžiausioje nelaimėje,** yra atsisakymas gelbėti Kremliaus kolonijalizmo tvane skandinamą lietuvišką vaiką. **Tenepakliūnie niekas iš mūsų į padėtį tų stačiatikių vienuolių, kuriuos viename lietuvių rašytojų veikale prakeikė Dievas ir visa gruzinų tauta,** kai jie bandė slėpti savo auksą, užuot panaudoję jį mongolų teriojamam Kaukazui gelbėti. Lietuvybės išlaikymas ir jos organizuotumas yra šiandien tas auksas, kurio pirmoje eilėje iš mūsų laukia raudonųjų imperialistų teriojama mūsų tauta."

Apibūdinusi tas palankias sąlygas, kurias Vakarų Vokietijos vyriausybė teikia pabėgėlių organizavimuisi ir tautiniam darbui, Krašto Valdyba šitaip nusako savo bendruomenės tą materiališkai moralinę padėtį, kuri gal ir lengvina lietuviui glaustis prie lietuvio, kaip vargo brolis prie vargo brolio:

„Liaudies išmintis yra sukūrusi daug priežodžių bei patarlių, kurių kiekviena vis tinka kurioje nors gyvenimo padėtyje. Tačiau labai dažnai vienoje patarlėje ar priežodyje teigiama tai, kas kitame vėl paneigiama. Lietuvybės reiškinių tyrinėtojai yra daug kartų pabrėžę, kad Amerikoje lietuvybės išlaikymo priešu dažnai yra gana lengvai prieinama prabanga ir aukštas dolerinis standartas. Kadangi Vokietijoje toks pavojus yra, palyginus, mažas, tai **mes pasirenkame sau priežodį — „Prabanga išskiria, vargas suartina".** Ir, iš tiesų, vargu ar rasis kuri kita lietuviškoji bendruomenė laisvajame pasaulyje, kuri būtų tiek materialinio nepritekliaus, ligų, invalidumo, senatvės ir kitų medžiaginio bei socialinio gerbūvio priešų tiek nuteriota. Tai yra liūdni reiškiniai, su kuriais tiek pati, tiek kitų lietuvių laisvajame pasaulyje remiama, lietuviškoji bendruomenė kovojo ir kovos, siekdama jų galimai didesnio sušvelninimo. Tačiau, kita vertus, visi šie liūdni mūsų gyvenimo reiškiniai turėtų mus ypačiai versti laikytis krūvoje. Tai nebuvo klaida praeityje, ir tuo labiau ji turėtų būti dorybė ateityje".

LIETUVYBĖS IŠLAIKYMO TEMOMIS

Vokietijos Krašto Tarybos suvažiavimo metu Tarybos narys V. Banaitis buvo pateikęs visą eilę praktiškų pasiūlymų ir priemonių lietuvybės išlaikymo klausimu. Krašto Valdyba išsiuntinėjo tuos pasiūlymus visiems Tarybos nariams ir asmenims, dirbantiems kultūrinėje srityje. I Krašto Valdybos kreipimąsi neseniai atsiliepė tos Tarybos narys kun. Dr. J. Aviža, pateikdamas dar ir pats savų siūlymų lietuvybės išlaikymo ir kultūrinės veiklos reikalu. Kun. Dr. J. Aviža šitaip rašo:

„Su šia pastaraja emigracijos banga nusistovės mūsų tautiečių, pasiliekančių Vokietijoje, skaičius ir sudėtis. PLB Vokietijos Krašto Valdybai ir visiems susipratusiems lietuviams ir toliau pasiliks vienas svarbiųjų uždavinių — išlaikyti lietuvių Vokietijoje gyvą tautinę sąmonę, lietuvišką susipratimą ir nesudarkytą lietuvišką sielą.

Lietuvybės išlaikymo klausimas yra ir bus aktualus visose mūsų bendruomenės narių amžiaus grupėse, ir tautinis susipratimas kiekvienoje jų lems priaugančiosios kartos tautinę sąmonę. Tačiau šeima buvo ir pasiliks mūsų lietuviškosios bendruomenės Vokietijoje pagrindinis organizacinis vienetas, kuriame turi būti sėjami ir puoselėjami lietuvybės išlaikymo daigai. Todėl lietuvybės išlaikymo pastangose didelė atsakomybė tenka tėvams. Nusiaubus didžiajai 1949-1951 m. emigracijos bangai, tremties šeimai Vokietijoje ryškiau iškilo lietuvybės išlaikymo reikalas, kuriam dauguma tėvų nėra pasiruošę. Kita gi dalis tėvų yra net nepakankamai sąmoningi šiai pareigai ir nejunta tos didžios atsakomybės. Kiekvienas sekąs mūsų tremties gyvenimą Vokietijoje gali pastebėti, kad tos šeimos, kurių tėvai yra giliai susipratę lietuviai, auklėja savo jaunuosius lietuviškoje dvasioje, vaikai puikiai kalba lietuviškai ir t.t. O tų tėvų, kurie nėra sąmoningi lietuviai, vaikai, didesnę dalį dienos praleisdami vokiškoje mokykloje ir gatvėje, jau nebekalba gražiai lietuviškai. Aišku, kad tokie tėvai iš nesupratimo ar apsileidimo neatlieka savo pareigų. Tokiais atvejais ir vargo mokykla kažko nebegali padaryti.

„Atėjus tam tikram amžiaus tarpsniui, vaikai veržiasi iš šeimos aplinkos, ieško to paties amžiaus draugų, organizuoto grupinio žaidimo ir t.t. Todėl reikalinga tokiems vaikams sudaryti lietuvišką bendravimo, žaidimų, pramogavimo aplinką. Tam reikia žmonių, kurie mokėtų tokį jaunimą patraukti ir norėtų su juo užsiimti.

„Dar toliau ateina amžiaus laikotarpis, kai jaunimas pradeda interesuotis lektūra, ypač nuotykių romanais ir t.t. Todėl reikalingos bibliotekėlės apylinkėse ir seniūnijose, kurios turėtų visus tremtyje pasirodžiusius lietuviškos literatūros veikalus. Reikia, kad tėvai ir kiti vyresnieji nuolatos ragintų mūsų jaunimą tokiomis bibliotekėlėmis pasinaudoti.

„Paaugusiems ir suaugusiems, ypač gyvenantiems kitaip kalbančiųjų diasporoje, reikalinga sudaryti progu bent keleta kartų į metus pabūti lietuviškoje aplinkoje, išgirsti lietuvišką žodį, papramogauti lietuviškuose subuvimuose ir t.t. Deja, nevisuomet apylinkių valdybos ir seniūnai pajėgia tokius subuvimus su atitinkamomis programomis paruošti. O turi kas nors tokias pramogas organizuoti, jas paruošti".

Toliau kun. Dr. J. Aviža siūlo štai kokias priemones lietuvybei stiprinti ir išlaikyti:

I. Tremties vadovas. Paruošti ir išleisti Tremties Vadovą, kurį veltui arba labai prieinama kaina galėtų ir turėtų įsigyti kiekviena šeima ir pavieniai lietuviai. Tai būtų lyg koks katekizmas, kuriame populiariai ir visiems prieinama forma būtų iškelta tremties prasmė ir pareigos, susipratusio lietuvio uždaviniai tremtyje, šeimos vaidmuo ir pareigos lietuvybės išlaikyme ir t.t. ir t.t. Tiesa, tremtyje yra pasirodęs Čižiūno veikalas panašiu klausimu. Tačiau, mano supratimu, jis nėra eilinio išsilavinimo ar be išsilavinimo lietuviui prieinamas. Be to, šis veikalas tesiriboja šeima.

II. „Europos Lietuvis". Jame įvesti lietuvybės išlaikymo problemoms atskirą skiltį, kurioje būtų pozityviai pasisakoma aktualiausiais šios srities klausimais, keliamos besireiškiančios negerovės ir t.t. Sudaryti sąlygas, kad bent kiekviena šeima, jei ne veltui ,tai labai prieinamomis sąlygomis gautų reguliariai „Europos Lietuvį".

III. Kultūros vadovai. Atrinkti apylinkėse bent po 1 ar 2 asmenis, prasilavinusius ir turinčius tam duomenų, ir tokiems suruošti kursus, kuriuose jie būtų instruktuojami kultūrinės ir lietuviškosios veiklos klausimais, įkvėpiant jiems tokios veiklos supratimo bei dvasios, uždegant tokiai veiklai. Jie galėtų mūsų jaunimui poilsio ir švenčių dienomis vadovauti, ruošti iškilas į gamtą, lankyti vietos kultūrines ir kitokias įžymybes ir t.t. Tokie kultūros vadovai galėtų įvairiomis progomis ruošti jaunimo vaidinimėlius, montažus, kuriuose pats jaunimas reikštųsi ir t.t.

IV. Vasaros stovyklos. Ruošti jaunimui vasaros stovyklas su plačiomis programomis. Stovyklose jaunimas išmoks lietuviškų dainų, lietuviškos poezijos, atsigaivins fiziškai ir atgaivins ir lietuvišką dvasią. Tokių stovyklų metu jaunimo vyresnieji gali būti ruošiami vadovauti jaunesniesiems ir mažiesiems, ruošiami lietuvybės apaštalais.

V. Bibliotekėlės. Stovyklose steigiamos naujos ir palaikomos jau esančios, parūpinant joms naujų leidinių, apmokant patalpas ir t.t.

Savo pareiškimą baigdamas, kun. Dr. J. Aviža mano, kad jame nėra didelių naujienų, tik vis dėlto tai, kas iškelta, jei palaipsniui būtų realizuojama vykdoma, atneštų neabejotinų vaisių.

Juozas Tysliava

SĄŽINĖ

I pavakarę, kai kregždės krykštė - -
Viešpatie, kokios gražios moterys,
Medžiai gaudžia, linguoja ir skundžiasi...
Dangus apsiašarojęs žvaigždėmis.

I pavakarę, kai saulė leidžiasi - -
Artojos išarė savo valstybę.
Supasi mano ilgesio medžiai,
Kaip naktis, apvirtusi aukštelninka.

Pasitiesęs savo širdies bradinį,
Klausau, ką skambina nuskendusi saulė - -
Tyli toli mano tėviškė,
Užsidėjusi lietaus skrybėlę.

DIDI NAUJIENA TIKINTIESIEMS!

Šv. Kazimiero Kolegijos Romoje kunigų iniciatyva yra leidžiama, tikinčiųjų taip labai laukiama, maldaknygė DIDŽIOJI SAVAITĖ. Tai bus naujųjų Didžiosios Savaitės apeigų lietuviškas ir lotyniškas tekstas su gražiais paaiškinimais.

Neabejotina, kad ji bus tas tikrasis raktas į prasmingųjų ir pilnų nepaprasto grožio ir simbolikos Didžiosios Savaitės apeigų tikrą supratimą, gilų jų išgyvenimą bei aktyvų dalyvavimą jose. Kiekvienas katalikas turėtų įsigyti šią maldaknygę ir tik su ja dalyvauti Didžiosios Savaitės pamaldose.

Paruošti tekstai jau atiduoti spaustuvei, ir vasario mėnesio antroj pusėj maldaknygė bus atspausdinta. Knyga bus daugiau kaip 200 puslapių ir kaštuos tik apie 90 centų. Platintojams bus duodama nuolaida.

Dėl laiko stokos ir kitų kliūčių gal nebus įmanoma kiekvieną Gerbiamųjų Kunigų atskirai painformuoti apie šios maldaknygės pasirodymą, todėl prašome Gerb. parapijų klebonus, vienuolijų viršininkus kunigus ir knygų platintojus pasinaudoti šiuo skelbimu ir nedelsiant siųsti maldaknygės užsakymus. Primename, kad maldaknygės spausdinama ne per didelis egzempliorių skaičius, todėl Gerb. lietuviškųjų parapijų klebonai, norį gauti didesnį jų kiekį, maloniai prašomi paskubėti pranešti leidėjams, kiek egzempliorių norėtų užsakyti naujosios maldaknygės.

Užsakymus siųsti šiuo adresu: kun. R. Krasauskas, Via Casalmonferrato 20, Roma. ITALIA.

Roma. 1957.I.30.
Romos Liet. Kat. Kunigų Sąjungos V-ba

KULTŪRINĖMIS TEMOMIS

KATALIKŲ KALENDORIUS

Vokietijoj gautas egzempliorius Lietuvoj išleisto **Katalikų kalendoriaus** 1957 m, kurį sudarė Kauno arkivyskupijos ir Kaišiadorių ir Vilkaviškio vyskupijų valdytojas kan. Dr. J. Stankevičius. Tai grynai bažnytinis kalendorius, kuris tinka kunigams ir pasauliečiams. Jo yra 108 psl. teksto ir 2 tušti lapai užrašams. Spaustas valstybinėje „Vaizdo" spaustuvėje Vilniuje (Strazdelio gatvės Nr. 2.), užsakymo Nr. 2351, bet tiražas tik 1.500.

Kiekviename puslapyje yra 1957 metų skaitmuo ir mėnuo, sužymėtos dienos, liturginė spalva ir šventės klasė, šventės, mišios, brevijorius, šventųjų, tautiniai ir kiti vardai, liturginės pastabos, laikas ir mėnulio atmainos. Gražus, naudingas ir tikslus kalendorius, kokio nebūta nei Lietuvoje, nei tremtyje, bet mažas tiražas galės patenkinti tik dvasiškiją. Pasauliečiams jis bus neprieinamas dėl to mažo tiražo.

LIETUVOS GYVENTOJAI PAGAL SOVIETŲ STATISTIKĄ

Šitokį V. Rastenio straipsnį yra išsispausdinęs dabar Niujorke anglų kalba leidžiamasis kas metų ketvirtis išeinąs „The Baltic Review" žurnalas (Nr. 9). Rastenio dar išspausdintas ir kitas straipsnis, pavadintas A „diehard kremlinist" — apie A. Sniečkų. V. Vaitiekūno straipsnis yra apie sovietų kultūrinį brovimąsi Lietuvon ir kitur.

Kadangi žurnalas skirtas Pabaltijo kraštus liečiančiai medžiagai spausdinti ir jo redakciją sudaro visų trijų tautybių atstovai (Alfreds Berzins, Dr. Antanas Trimakas ir Johannes Klesment), tai kiti straipsniai yra: A. Berzinio apie trūkumus okupuotosios Latvijos kolūkiuose, A. Perandžio apie komunistinę propagandą, kaip nepasisekimą, ir E. Roosaare apie sveikatos reikalus Estijoje. Dar duota pastarojo meto įvykių Pabaltijo kraštuose apžvalga.

Tai žurnalas, žinoma, ne tiek mums patiems skaityti skirtas (paskaitę, aišku, rasime įdomių duomenų ir aiškinimų, kas dabar vyksta mūsų kraštuose), kiek apdovanoti anglosaksiškuose kraštuose turimiems šviesiems savo bičiuliams ir bibliotekoms, kaip ir kiti angliški žurnalai („East and West", „Lithuanus" ir kt.).

SPAUSDINAMI DR. K. GRINIAUS ATSIMINIMAI

Buvęs Lietuvos prezidentas Dr. K. Grinius paliko parašytus savo atsiminimus. Vienas jų tomas buvo prieš keletą metų išleistas Vokietijoje. Tolimesniems tomams leisti Amerikoje buvo sudarytas komitetas, kurio svarbiausias uždavinys buvo prenumeratomis ir aukomis surinkti lėšų. Dabar jau spaudinamas antrasis tomas.

DR. M. GIMBUTIENĖS „RYTŲ EUROPOS PROISTORĖ"

Harvardo universiteto Amerikoje užprašyta, Dr. M. Gimbutienė angliškai parašė knygą „The Prehistory of Eastern Europe" (Rytų Europos proistorė). Dabar Harvado universitetas knygą jau išleido.

NAUJAS „VINCAS KUDIRKA"

Lietuvos teatruose, o kai kur ir tremtyje būdavo vaidinamas K. Inčiūros parašytasis „Vincas Kudirka". Bostone, Amerikoje, dabar pastatytas naujas tokio pavadinimo veikalas, parašytas Ant. Gustaičio.

STIPENDIJOS MADRIDO UNIVERSITETE

Lietuviai studentai, kurie norėtų studijuoti Madrido universitete, galėtų gauti kelias stipendijas. Studijuoti galima visus dalykus, techniniams mokslams reikalinga laikyti įstojamuosius egzaminus. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis pas Vyt. Meměną, Ateitininkų Federacijos Atstovą prie Tarptautinio Katalikų Federacijos Jaunimo Centro Romoje, Via Casalmonferrato 20, Roma. Italia.

VATIKANO RADIJO SPECIALI PROGRAMA

sekmadienį, kovo 3 dieną, 19 val. Lietuvos laiku, Vatikano radijas transliuos specialią programą Dangiškojo Lietuvos Globėjo Šv. Kazimiero garbei.

Šitoji programa bus transliuojama 41-31-25-19 ir 196 metrų bangomis.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Simas Sužiedėlis **Kunigas Jonas nuo Kryžiaus.** Kunigo Jono Švagždžio biografijos metmens. Brooklyn, New York. 1956m. 286 psl.

Darbininkų Balsas, Lietuvių Profesinių Sąjungų grupės egzilėje biuletenis. 1957 m. vasaris, Nr. 2 (8). Rašo prof. J. Kaminskas, K. Barėnas, inž. A. Funkas, V. Grinkaitė ir kt.

NE VIEN TIK DUONA

Iš pradžių periodikoje spausdintas dalimis, neseniai knygos pavidalu sovietinėje Rusijoje pasirodė Dudincevo romanas „Ne vien tik duona". Šiuo metu tai yra labiausiai skaitoma Rusijoje knyga ir daugiausia giriama. Pamažu gyrimai keičiasi į puolimus, nes romano autorius, niekur neminėdamas partijos, vaizduoja tas baisybes, kurias su žmogum išdarinėja biurokratija. Dabar jau rašoma, kad tai pavojinga knyga, ypač jaunimui, nes joje prasikišanti „nesveika agitacija" ir „smerkiant blogį neišlaikyta proporcija".

MES NE LIETUVIAI

PLB Vokietijos Krašto Valdyba vienam lietuviui ir dar seniūnijos seniūnui pasiuntė savo bendraraštį. Tas lietuvis grąžino raštą ir lietuviškai atsakė: „Prašau mums nesiųsti, nes mes ne lietuviai".

„CHARAKTERISTIKOS"

Okupuotoje Lietuvoje ir dabar labai plačiai praktikuojamos vad. „charakteristikos". Jas išduoda, pvz., rajono vykd. komitetas stojant kariuomenėn — aprašo, ar buvo komjaunuolis, ar tėvai turėjo žemės. Į mokyklą stojant, dažnai taip pat reikalinga „charakteristika"; joje reikalaujama suteikti žinių, ar nebuvo išvežti giminės, ar bausti, ar turi giminių Amerikoje ir kitur užsienyje ir t.t.

E

Pagal specialų pabėgėliams iš bolševikų okupuotų kraštų įsileisti į JAV emigraciją eina į galą. Šiuo metu baigiamos išrašyti vizos ir tvarkomi paskutiniai formalumai. Galutiniai skaičiai dar nėra suvesti, bet pagal jį iš Vokietijos, kaip atrodo, bus išvykę per Balfą apie 1.500 lietuvių, o gal ir daugiau. Šį kartą daug kam pavyko emigruoti ir dėl sveikatos, nors seniau buvo su tikę sunkumų. JAV kongrese 28 demokratai įteikė projektą, kaip reiktų naujai suredaguoti dabartinį emigracijos įstatymą. Įteiktuoju projektu numatoma kasmet įsileistiną emigrantų skaičių padidinti iki 250.000. (E)

Kova už Laisvę

Kiekvienais metais rugpiūčio pirmąją Šveicarijoje labai iškilmingai švenčiama Laisvės šventė. Išvakarėse, vos tik prieblanda pradeda gaubti kalnus, slėnius, ežerus, prabyla šventės garsai iš visų bokštų, iš visų lūpų skamba dainos, ir didžiuliai laužai suliepsnoja ant kalnų viršukalnių: nuo Rigi, Piloto, Jungfrau, Staserhorno ir kitų debesis siekiančių akmens milžinų. Kaip puikiai šveicarai jaučia savo laisvę! Prie riterio B. Fontano paminklo, žuvusio už savo tautos laisvę 1499 m., iškalti jo žodžiai: „Vikriai pirmyn, Sąjungos draugai! Neišsigąskite, jei krisčiau. Aš tik vienas vyras. Drąsiai kovokite, ir jūs išvaduosite savo Tėvynę ir Laisvę!" Ypač mažos tautos, gindamos savo Laisvę, yra sudėjusios milžiniškas aukas, o jų tarpe garbingą vietą užima mūsų Tėvynė Lietuva.

Laisvė yra kilniausia gamtos dovana! Šiais žodžiais popiežius Leonas XIII pradeda vieną savo garsiųjų Encikliku ir duoda gilią ir plačią studiją. Laisvėje glūdi teisingiausias pagrindas, kodėl žmogus laikomas atsakingu už tai, ką jis padaro. Visi kiti gyviai vadovaujasi tik pajautimais. Aklas prigimties impulsas stumia juos ieškoti tai, kas jiems naudinga, ir vengti tai, kas priešinga. Tačiau tik žmogus gali protauti, ir valia turi laisvę išsirinkti, kas yra labiausiai tinkama. Kaip žmogaus sielos nemirtingumo, taip lygiai ir laisvės nie kas nėra garsiau skelbęs bei pastoviau gynes, kaip Kristaus Bažnyčia. Ji viena ir kita kaip dogmą gynė, visada skelbė ir saugojo. Tačiau dažnai pasitaiko, kad žmogaus protas valiai pasiūlo ne tikrąjį, bet tik tariamąjį gėrį, žmogus tada klysta. Galėjimas nusidėti yra ne laisvė, bet vergiškumas: „Kiekvienas, kuris nusideda, yra nuodėmės vergas", sako Kristus. Dorovingai elgtis skatina prigimties įstatymas, visų žmonių sielose įrašytas: Daryk gera, venk bloga! Bet toks žmogaus proto įsakymas niekada neturėtų įstatymo galios, jei nebūtų atremtas aukštesnės išminties, kuriai privalo nusilenkti mūsų protas ir laisvė. Įstatymas uždeda pareigas ir bausmes, suteikia teises, jis privalo remtis autoritetu. Žmogus negali būti pats vyriausias įstatymu leidėjas, nustatąs savo paties veiksmų taisykles, ir iš to seka, kad prigimties įstatymas yra amžinas įstatymas, kad žmones vestų į tinkamą elgesį ir jiems skirtą tikslą. Šitas amžinasis įstatymas yra visą pasaulį valdančio — Dievo įstatymas.

Paneigus Dievo autoritetą, nėra, kuo galėtų remtis bet koks žmonių autoritetas, ir jei nesiekiama Dievo vardu, jokia priesaika nėra tvirta. Kaip gali laikytis žmonių santykiai vienų su kitais ar kokią galią gali turėti sutartys, jei trūksta sąžinės laidavimo, jei nėra tikėjimo į Dievą ir Dievo baimės? Juk pašalinus šį pagrindą, griūva visas dorovės įstatymas, ir nebėra priemonės, kuri įstengtų sustabdyti, kad ir pamažu, bet neišvengiamai vykstantį tautų, šeimų, valystybės ir pačios kultūros nykimą!

Jau galima vis aiškiau įžiūrėti, kad būsimoj pasaulio istorijoj tebus tik dvi kovojančios pusės. Vienoje pusėje žmonės be Dievo, kurie persekios idealus, su atpalaiduotais instinktais, apsvaiginti klaidingai suprastos laisvės šūkių, norį sugriauti krikščioniškąją kultūrą. Kitoje pusėje jau telkiasi visi dvasinės kūrybos saugotojai, po kultūros ir civilizacijos simboliu — Kryžiumi. Kova už LAISVĘ įeina į apokaliptinę fazę. Žiūrėk, mano mielas Broli, kad savo gyvenimu nepadarytum gėdos Tikėjimui, kad nekompromituotum Krikščionybės.

P. Dauknys MIC

= † =

PAMALDOS

NOTTINGHAM — vasario 24 d., 12.15 val.

Ar saulutė, ar šešėlis,
Teka vingiais Nemunėlis.

J. Baltrušaitis

PARYŽIUS

R. SPALIS

Feljetonas

Na, na, Paryžiuje buvau. Iš Anglijos netoli. Kanalas neplatus. Kartą lietuvių namuose prisivaišinęs ir perbristi mėginau, tik policija sulaikė.

Na, o Paryžius niekai. Miestas, kaip ir kiti. Ir namai su kaminais, ir vyrai su kelnėmis vaikšto, kaip ir kitur.

O į Paryžių patekau per Motiejų, angliakasį, kuris neseniai persikėlė pas mus į Kirkinhilą. Gundė jis mane, kaip tas žaltys rojuje, kišenėje pinigais žvangėdamas.

— Tu, — sako man, — žmogus šviesus, ir skyriaus pirmininkas ir požemy kažką veiki. O man štai atostogos. Be gimtųjų Proveniškių ir Anglijos kasyklų nieko nemačiau. Į orą išeinu tik skysčiais gerklės paskalauti, kad bacilos neįsimestų, kad kokliušu nesusirgčiau. Vežk mane į Paryžių. Tavo galva, mano svarai.

Na, žinote, gundo. Gaila lietuvio. Taip ir suminkštėjo širdis į jo piniginę bežiūrint. Sutikau, nes, atvirai prisipažinus, ir galvą turiu, o joje prancūziškas bagažas iš trijų žodžių.

Pradžia nebaisi. Nors vagonas ir užsieninis, bet ratai lygiai taip pat darda, ir vaizdai pro langą panašūs: šlapios pievos, ir debesėliai virš jų. Pakeliui į uostą žodžiais persimetam. Aš Motiejui apie direktorystę Lietuvoje, apie požeminį darbą, o Motiejus apie Proveniškį, apie tą žalmargę, kuri jam šonkaulį įlaužė, o aplink sėdintieji anglai nieko nesupranta, mus musje vadina, o aš naujais pusbačiais stuksenu, prancūziškų žodžių bagažu naudojuosi, mersi madam, mersi musje kartoju, net Motiejus akis pučia, mano užsienietišką liežuvį giria, o man nuotaika kyla, tartum į vliką patekus. Įsismaginęs net žemaičiuoti pradėjau, o bendrakeleiviai prancūzų kalbos skambumu žavisi, atsigėrėti negali, cigaretėmis mus vaišina, žodžiu, pradžia gera, tik stotyje viskas susisuko. Anglams iš vagono išsinešdinus, ir mes išlipome. Išlipę dairomės, kur čia Eifelio bokštas, kur čia Versalio rūmai blizga, o aplink tik kaminai ir kiti tamsumai. Žiūrim, dairomės, grožio nematome, pinigines kelnėse tvirčiau spaudžiame, ir pagaliau Motiejus čiupo vagono rankeną.

— O gal tas pats traukinys ir namo veža, atgal į Yorkšyrą? — klausia pašnabždomis, — gal čia ne Paryžius?

Prisipažįstu ir man mielai medvilnės siūlai pakvipo, tik, mums užsižiopsojus, viešbučio agentai lagaminus išgriebė. Juos besivydami ir viešbutyje atsidūrėme, o ten aptvarkė, kad ir mersi nespėjome pasakyti.

Žodžiu, dairomės, pro viešbučio langus žiūrime, išeiti bijome, tik atėjusios valytojos mus iš kambario išprašė, į gatvę išstūmė. Stovime, pakaušius kasome, mirštam iš baimės, į moteriškes pasižiūrėję — visos su šliūrėmis vaikšto, ir lūpos ugnimi nešviečia. Netikiu, kad Paryžiuje esame, greičiausia, kur į rusų zoną patekome, o pasiklausti nėra ko, pasižiūrėti neįmanoma, mat, medžiai vaizdus užstoja. Tik laimei vaikutis iš rankų paleido balionėlį, kuris medžio viršūnėje įsipainiojo. Klykia vaikas, pūslelės gailisi, mamos pagalbos prašo, o toji medžio baidosi, didvyrio dairosi. Ką darysi, numečiau batus ir, pasispiaudęs delnus, kibau į medį. Eifelio bokšto dairydamasis. Prie progos, žinoma, ir tą pūslelę pačiupau, tik, matyti, spūstelėjau tvirčiau, negu reklamoje pasakyta, nes sprogo, vos medžio nepaleidau, ir čia pat netoli Eifelio bokštas kištelėjo — neapgavo agentai — į Paryžių atvežė. Džiaugdamasis nulipau, o apačioje didžiausias būrys žioplių susirinko, man per pečius ploja — ingliš džentlman vadina, ir ta proga keturi vyrukai, pačiupę mus po ranka, į barą nutempė. Vaišina mus, net miela, iš visokių bonkų, net susigraudinau jų gera širdį matydamas. Žodžiu, gėrėm, gėrėm, o paskui Motiejus sąskaitą apmokėjo, vyrukai išnyko. Na, truputėlį pasibarėm su juo, pasitampėm, ir vėl geruoju. Tik drąsesni dabar, bare pabuvę, — į valgyklą įsirioglinom. Motiejus sėdi pinigais žvangindamas, o aš valgių sąrašą čiupinėju, o greta fotografijos nepridėtos, kuri čia kulšis ir kurio gyvulio, ir žodžių bagažo neužtenka išsiaiškinti. Užsimerkęs bakstelėju į pirmą pakliuvusį žodį. Laukiam, seilę varvinam, peilius į kelnes galandam, ar švarios šakutės žiūrim, kai padavėja pakišo patiekalus. Patiekalas savotiškas: kumščio didumo pumpuras ant lėkštutės sėdi. Pauostėm, pasukinėjom ir pradėjom tašyti. Skonis prastas, ir išvaizda įtartina. Lelija ne lelija, kiaurai žalia, o viduryje lyg ir pražydusios pienės ūsiukai. Per jėgą lepinam skilvį, bet kai pakėlęs akis pažvelgiau į aplink sėdinčius prancūzus, kurie išsižioję į mus spoksojo, — kuo greičiausiai padėjau banknotą ant stalo ir, grąžos nepaprašęs, timptelėjau tautietį už kelnių. Nesidairydami uždarėme paskui save duris ir pridėjome žingsnį. Ką žinai, gal kokią dekoratyvinę gėlę sutašėm, gal kokį retą augalą sunaikinom.

Vaikštom, ir Eifelio bokštas nerūpi, ir prancūzės su šliūrėmis neviloja, tik prie restoranų trinamės ir į valgančius žiūrime. Neatlaikėme, dar kartą įlindome.

— Tik tos velnio žolės neimk, — maldauja Motiejus, apie grybų padažą svajodamas. Mano įsakytas, šį kartą jis bakstelėjo į sąrašą. Ir pataikyk tu man — mėsą atnešė. Motiejus pirmas suleido šakutę, o suleidęs riktelėjo, tartum Proveniškiuose būdamas.

— Ką jie čia, tiesiai iš mėsinės atvilko, kaip šunims žalią!

Mėginu ir aš, nemeluoja Motiejus, kuriam suvalgyta lelija tuo tarpu tulžį sudrumstė. Rėkia nesivaldydamas, mėsą šakute bado, raudonas sultis rodo. Vos vos ištempiau jį laukan, pusantro tūkstančio frankų ant staliuko palikęs.

Daugiau po restoranus nevaikščiojom — duona mitome. Tegu jau, jei ne kūnas, tegu bent dvasia atsigauna, siela pragiedrėja — į Luvrą užėjome. Na, broliukai, nemeluoja žmonės! Yra kas žiūri, u, paveikslai! Kai kurie tokio dydžio, kaip tvarto durys. Patinka ir Motiejui, ypač arkliai, nors sėsk ir jok, kaip pas jį dėdę Proveniškiuose, taip didinga. Ne be to, prikabinta ir mažesnių paveikslų, kad tuščių sienų nepalikus. Iki pat uždarymo Luvre ištūpėjome, toks menas. Teisybė, būtumėm gal anksčiau išėję, tik užgaišome vienoje salėje. Mat, beeidami žiūrime — eilė stovi. Prisisiuvome ir mes. Dairomės, laukiame, kas čia bus, ką čia dalys, ką čia rodys. O jau viskas paruošta, ir uniformuotas sargas prie sienos stovi, į mus susirinkusius žiūri, akimis mirksi. Laukiame, kojas mainom, lietuviška kantrybe pasitikim. Ir pusvalandis praeina ir kitas. Palengvėle pirmyn spraudžiamės, pagaliau pirmoje eilėje prieš pat sargą atsidūrėme, ir vis nieko, sargas, matyti, dar įsakymo neturi, nieko nedalija, nieko nerodo. O po mumis jau ir kojos linksta, o priešais, kaip tvčia, silpnas paveikslas, nėra į ką žiūri, — paprasta bobelė, skara galvą prisidengusi, šypsosi. Nežinau, kiek dar būtumėm prastovėję, tik tarnautojai visus išvarė, muziejų užrakino. O mes jau, kartoju, pirmoje eilėje stovėjome, sargo sagas lietėme! Nėra tvarkos Prancūzijoje, o toji paveiksle bobelė bent mėnesį mus kankino sapnuose, tiek įgriso per tas laukimo valandas. O visgi Luvras patiko. Paveikslai kaip per visą trobą!

O kitą dieną į tokį vaidinimą nuvykome. Viešbučio vaikinas, pamerkęs akį, sutvar-

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

ADRESUOKIME TIK ADMINISTRACIJAI

Pasitaiko, kad skaitytojai, čia mokėdami už kurį nors skelbimą, čia prenumeratos mokestį, laiškus adresuoja ne „Europos Lietuvio" administracijai, kuriai tie piniginiai reikalai tiesiogiai priklauso, bet kuriam nors asmeniui. Šitaip ne tik mokėjimai užvilkinami, bet kartais net pats pra šomasis reikalas ne laiku atliekamas. Dėl to prašoma tokius laiškus adresuoti tiktai „Europos Lietuvio" administracijai.

LINKĖJIMAI IŠTVERTI, PAŽADAS KARTU EITI

Išvažiavęs iš Londono kitoms atsakingoms pareigoms, buvęs DBLS Centro Valdybos vicepirmininkas prof. St. Žymantas, minėdamas praeities bendruosius lietuviškus darbus, atsiuntė DBLS pirmininkui M. Bajorinui laišką, kuriame, be kita ko, šitaip rašoma:

„Malonus Pone Pirmininke ir mieli Valdybos nariai, prašau priimti mano gilios padėkos žodžius už visus man pasakytus gerus žodžius ir linkėjimus bei nuoširdų atsisveikinimą, tikiuos, laikiną. Bendradarbiavimas DBLS Centro Valdyboje man pačiam paliko geriausius įspūdžius ir bus visad malonus prisiminimas. Žinau iš patyrimo, kad nešate sunkią naštą, ir tegaliu linkėti ištverti Jūsų labai nedėkingomis sąlygomis dirbamame darbe".

Vasario 16 d. proga labai būdingą sveikinimo telegramą DBLS pirmininkas M. Bajorinas gavo iš Nottinghamo skyriaus:

„Pone Pirmininke, sveikindami Jus Vasario 16-tosios proga, reiškiame mūsų kolonijos ištikimybę, ir toliau mes eisime Jūsų norodytais keliais. Jūsų Nottinghamo Skyrius".

SODYBOS TURTAS DIDĖJA

Praeitą vasarą atostogavusi Sodyboje ir mačiusi, kad ten ir šio ir to dar trūksta, londonietė V. Užkuraitienė dabar nupirko ir padovanojo Sodybos virtuviniam reikalui labai pravarčią ir daugiau kaip 13 svarų kaštavusią bulvių skutimo mašiną.

ŠV. ONOS DRAUGIJOS DARBAI IR UŽSIMOJIMAI

Vasario 2 d. parapijos salėje įvyko Šv. Onos vardo moterų draugijos susirinkimas. Perrinkta jame valdyba, kurion įėjo: pirmininke — Černienė, vicepirmininke — Jurkonienė, sekretore — Jūrienė, kasininke — Vikanienė. Revizorėmis išrinktos Pukštienė ir Kačinienė. Draugijos dvasios vadas yra kun. A. Kazlauskas.

Prie draugijos steigiamas Šv. Onos vardo motėrų klubas. Jo organizavimas pavestas Jurkonienei.

Draugija yra viena didžiausių lietuvių katalikių moterų draugijų Anglijoje. Ji turi apie 60 narių.

Draugijos nutarta suruošti arbatėlę pensininkams, o š.m. balandžio mėn. — margučių balių.

1958 m. draugija rengia gausią ekskursiją į Lurdą. Draugija taip pat iškėlė sumanymą, kad panašios ekskursijos būtų rengiamos taip pat ir iš Italijos, Vokietijos, Amerikos, idant kartu būtų galima pasimelsti už Lietuvą. Ekskursijoje galės dalyvauti ir ne narės, vyrai ir ligoniai. Kartu važiuos dvi gailestingosios seserys.

Po šio susirinkimo jo dalyviams buvo suruošta arbatėlė.

PRIĖMIMAS LIETUVIŲ NAMUOSE

Jau įėjo į tradiciją daryti priėmimus Lietuvių Namuose Nepriklausomybės Šventės proga lietuvių draugams kitataučiams. Šiais metais toks priėmimas įvyko Nepriklausomybės Šventės išvakarėse, penktadienį, vasario 15 d., nes šeštadienis yra nepatogi jiems diena, o, be to, tą dieną buvo ruošiamas minėjimas lietuviams parapijos klube.

Šiais metais į priėmimą atsilankė daugiausia žmonių negu bet kada anksčiau. Apie 80 žmonių vos sutilpo į Lietuvių Namų salę. Visuomet nuoširdi ir mūsų reikalus smarkiai ginanti kunigaikštytė Atholl, nežiūrint pablogėjusios sveikatos, ir šį kartą atsilankė į Lietuvių Namus perduoti savo linkėjimų lietuviams mūsų brangios šventės proga. Mūsų ministerį p. Balutį atstovavo Pasiuntinybės Patarėjas p. Balickas. Estų ir latvių ministeriai, p.p. Torma ir Zarinš, atėjo su poniomis ir pasiuntinybių patarėjais. Priėmime taip pat dalyvavo estų, latvių, lenkų, rumunų, vengrų, albanų, jugoslavų, čekoslovakų, baltgudžių organizacijų atstovai, diplomatai ir ministeriai.

Malonu buvo matyti lietuvių ištikimą draugą ir S-gos garbės narį — p. Harrison su ponia, buvusį Britanijos ministerį Kaune p. Preston, Britų Tarybos Pabėgėliams Remti pirmininkę Dame May Curven ir sekretorę p-lę Holmes a Court, Common Cause sekretorių dr. Smith, parlamento narį Sir Thomas Moore ir kt. Aktoriai Sir John ir Val Gielgudai, o taip pat balerina Svetlana Beriosova atsakė, kad labai norėtų dalyvauti, bet dėl savo tarnybos tuo laiku nėra laisvi. Garsus žurnalistas Peterborough iš „Daily Telegraph" laišku, gautu kitą dieną, atsiprašė negalėjęs dalyvauti priėmime, nes negalėjęs rasti Lietuvių Namų. Kelias dienas prieš priėmimą lordas Vansitartas, geras pavergtų tautų draugas ir gynėjas, atsiuntė lietuviams sveikinimus, bet atsiprašė, kad dėl blogos sveikatos negalėsiąs atvykti į priėmimą. Buvo labai liūdna po kelių dienų skaityti laikraščiuose apie šios taurios asmenybės mirtį.

Pirmą kartą į priėmimą atsilankė Londono Universiteto profesorius Matthews, kuris pats kalba lietuviškai ir paruošia lietuvių kalbos egzaminų programas lietuviams mokiniams.

Priėmimas, visų bendra nuomone, labai pasisekė, ir svečiai išsiskirstė patenkinti. Svečius aptarnavo lietuvaitės tautiniais rūbais. Priėmimas buvo aprašytas Kensigtono laikraščiuose, kurių atstovai dalyvavo priėmime.

TIEMS, KURIE DAR SKOLINGI

Didž. Britanijoje yra „Europos Lietuvio" skaitytojų, kurie už vieną ar kitą laikotarpį dar tebėra nesumokėję prenumeratos mokesčio. Dalis jų buvo tokie malonūs, jog savo metu laiškais administracijai žadėjo netrukus atsiteisti, tik reikalas kažkaip nusitęsė, ir skolos sąskaita vis dar tebestovi neišlyginta. Laikraščiui reikalingi pinigai, ir dėl to administracija iš anksto dėkoja visiems tiems, kurie pasistengs išlyginti savo prenumeratos skolų sąskaitėles.

IŠVYKO ATOSTOGŲ Į HAMBURGĄ

E. Černiauskas, kurį laiką gyvenęs Londone, išvyko atostogų į Hamburgą.

KITAME NUMERYJE

spausdinsime DBLS ir Lietuvių Namų Akc. B-vės direktorių valdybos pirmininko M. Bajorino straipsnį apie ryšių su kitataučiais palaikymo prasmę ir reikšmę, R. Spalio apie lenkus ir mus, V. Vyteniečio pastabas iš pulkų istorijos ir dar kitokių gyvų ir aktualių dalykų. Kviečiame nebūti be laikraščio, nes kaimynas gali ir nepaskolinti. Prenumerata tik 2 svarai, ir tuomet visus metus bus šviesu, bus apie ką galvoti, bus ką svarstyti, bus pastovus ryšys su lietuviškuoju gyvenimu ir su pasaulio įvykiais.

MANCHESTERIS

Šv. Kazimiero Minėjimas

Manchesterio ir apylinkės lietuviai, rinkimės kovo 3 d. paminėti Šv. Kazimierą. Dienotvarkė: pamaldos Notre Dame seselių vienuolyne 10.30 val., o paskaita su įdomia programa įvyks 5 val. p.p. L. S. Klubo patalpose. Pamaldas ir paskaitą laikys kun. Pr. Dauknys, MIC. Minėjimą ruošia Manchesterio Bažnytinis Komitetas.

Koordinacinio Komiteto Veikla

Vasario 17 d. Klubo patalpose susirinko vadinamasis koordinacinis komitetas kultūros ir švietimo reikalų aptarti. Atstovavo jį visų Manchestery esančių organizacijų pirmininkai. Susirinkimą pravedė to komiteto pirmininkas kun. V. Kamaitis.

Nors kultūros ir švietimo koordinacinis komitetas jau veikia ko ne visi metai, bet visa veikla vyko, taip sakyti, šeimyniniu būdu, t.y., jokie protokolai, kurie paprastame organizacijų gyvenime turi būti vedami, iki šiol neegzistavo, nors ir sekretorius ir kasininkas, kaipo tokie, buvo išrinkti. Nutarta tą spragą išlyginti. Aptartas taip pat ateities veiklos planas. Nutarta dalyvauti Manchesterio Tarptautiniame Koordinaciniame Komitete. Toms pareigoms atlikti išrinkta O. Kairiūkštienė.

V. Stabačinskui neužilgo išvykstant į užjūrius, kasininko pareigas perima L. Venckus.

Sekantis kult. ir švied. koord. komiteto posėdis nutarta sušaukti kitą mėnesį.

Manchesterio Mokyklos

Nuo Kalėdų pradėjo Klubo patalpose veikti paauglių (12-16 m. amžiaus) mokykla. Lietuvos istorija, geografija ir savo krašto pažinimas vedamas paskaitų — seminaro metodu.

Kursus lanko visi (7) šiuo laiku Manchesteryje gyvenantieji jaunuoliai. Kursus veda prityrusi gimnazijos mokytoja O. Kairiūkštienė.

Nei vaikų darželis, nei kitos rūšies kokia nors mokykla šiuo metu Manchestery neveikia.

NOTTINGHAMAS

Pavykęs Vasario 16-os Minėjimas

Gražioje ir erdvioje Sycamore mokyklos salėje susirinko gražus Nottinghamo ir apylinkės lietuvių būrelis paminėti 39-tą Vasario 16-tosios šventę. Koridoriuje, prie įėjimo į salę, kiekvieną įeinantį tautietį pasitiko šūkis: „Broliai ir Sesės Lietuviai! Paremkite mūsų pastangas lietuvybės išlaikymui tremtyje", ir dvi tautiniais drabužiais apsirengusios lietuvaitės kiekvienam prisegė po tautinę vėliavėlę, kas pasirašė aukų lape.

Garbės prezidiuman pakviesti vietos lietuvių organizacijų atstovai, ukrainiečių atstovas ir paskaitininkas Dr. Kuzminskas. Buvo kviesti estų ir latvių atstovai, bet jie, negalėdami atvykti, atsiuntė sveikinimus.

Skyriaus pirm. Bivainiui atidarius minėjimą, buvo pakviestas kalbėti Dr. Kuzminskas. Kalbėtojas nušvietė Vasario 16-tosios reikšmę mūsų tremtinių gyvenime, kviesdamas garbingai pildyti savanorių iškovotąją idėją. Trumpą žodį anglų kalba tarė ukrainiečių atstovas. Raštu sveikino Lietuvos ministeris B.K. Balutis. Oficialioji dalis buvo baigta Tautos Himnu.

Meninę programą atliko vietos pajėgos. Vainorytė ir Vainorienė sudainavo „Lietuva Brangi" ir dar kelias dainas. Fidlerienės vadovaujama tautinių šokių grupė pašoko, Fidleriui pritariant akordionu. Biskienė padainavo lietuviškų dainų, pianinu pritariant Fidlerienei. Venckus akordionu išpildė lietuvišką maršą. Vėl pašokus tautinių šokių grupei, Kiburas paskaitė savo feljetoną apie besibaigiančio dešimtmečio lietuvių gyvenimą šioj karalystėj. Užbaigai pasirodė tremties Pupų Dėdė Zaveckas su akordionu ir kupletais apie tėvynę ir atsisveikinimo polkute.

Tenka pažymėti, kad Biskiai išvyksta į Kanadą, ir šis Biskienės pasirodymas buvo paskutinis šioj kolonijoj. Linkime jiems pasisekimo naujam krašte.

Programai vadovavo Matulevičius. Išrengėjų pusės netruko gerų norų ir pasiaukojimo, tik programos metu stigo ramybės.

Po programos Venckaus ir Srumskio kapela pagrojo šokiams.

Padėka

DBLS Nottinghamo Skyr. Valdyba nuoširdžiai dėkoja prisidėjusiems prie Vasario 16 d. minėjimo: kun. P. Daukniui, MIC, už atvykimą iš Londono ir atlaikymą pamaldų, J. E. ministeriui B.K. Balučiui už prisiųstąjį Nottinghamo lietuviams sveikinimą, Dr. S. Kuzminskui už turiningą paskaitą, tautinių šokių vadovei D. Fidlerienei ir visiems šokėjams, Biskienei, Vainoriūnienei, Vainoriūtei ir Zavackui už išpildytąsias dainas, Oželienei ir Venskienei už pravestąją loteriją ir visiems kitiems, šiuo ar tuo prisidėjusiems prie talkos.

CORBY

Už Tautos Laisvę ir Nepriklausomybę

Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo Šventės minėjimas pereitą sekmadienį prasėjo pakilusioje noutaikoje. Iš vakaro atvažiavęs kapelionas aplankė kolonijos gyventojus, kurie, remdami Tėvynės laisvinimo kovas, Vasario 16 proga Tautos Fondui suaukojo keletą svarų, pratęsė laikraščių prenumeratas, užsisakė naujų knygų. Minėjimas pradėtas sekmadienį lietuviškomis pamaldomis, kuriu metu atžalyno choras, pritariant vyresniesiems, darniai giedojo lietuviškas giesmes. Beveik visi kolonijos gyventojai už Tėvynės Laisvę priėmė Šv. Komuniją ir didingai skambiai sugiedojo Tautos Himną.

Po pietų, 5 val., St. John Ambulance salėje pradėtas iškilmingas minėjimas, kuriame dalyvavo per 40 kolonijos gyventojų ir svečių iš Ketteringo, Northamptono ir Nottinghamo. Skyriaus pirmininkas Martynas Vereika trumpame žodyje apžvelgė Vasario 16 reikšmę mūsų Tautai. Kapelionas savo paskaitoje „Už Tautos Laisvę ir Nepriklausomybę" gyvu žodžiu jautriais vaizdais iškėlė niekuo nenumalšinamą Laisvės troškimą ir kovas dėl jos. Northamptono DBLS sk. pirm. A. Barančiukas perdavė sveikinimus ir žadinimą į darbą. Ypač gražiai Corby jaunimas išpildė dainų ir deklamacijų montažą „Lietuva, Tėvyne mūsų", kuris buvo puikiai pritaikytas tremtyje švenčiant Nepriklausomybės šventę. Lietuvą vaizdavo Astutė Kukanauskaitė, Did. Lietuvos Kunigaikštį — Antanas Paulauskas, Lietuvos vaikus — Roma Perminaitė, Birutė Paulauskaitė, Gerhardas Kukanauskas ir Romas Čerbauskas. Dekoracijas piešė ir Gedimino pilį pastatė sk. narys K. Kriaučiūnas. Montažo išpildymas visiems susirinkusiems padarė gilų įspūdį, ir tų gyvų raudonų tulpių puokštė, kuri buvo įteikta Vargo Mokyklos mokytojai Saliutei Perminienei, buvo kartu ir visų padėka ir nuoširdi meilė, kad ji gali taip pasiaukodama gražiai paruošti ir išmokyti mūsų vaikučius. Pabaigoje svečias iš Nottinghamo Antanas Zaveckas, kaip Pupų Dėdė, padainavo ir pagrojo akordeonu.

Valio jums Corbiečiai už puikiai suruoštą minėjimą!

Svečias

Dr. J. Remeika, Lietuvos Rytų Sienų Komisijos New Yorke bendradarbis, yra surinkęs nemaža istorinės medžiagos apie lietuvių-gudų-ukrainiečių santykius. Apie tai jau yra ir nemaža parašęs.

Dr. J. Remeika gyvena Mannheime, Vokietijoje. E

VOKIETIJA

MIUNCHENAS

Vasario 5 d. vienoje Miuncheno ligoninėje mirė Paulina **Viltrakienė - Paldauskaitė**, gimusi Juškaičių kaime, Tauragės apskrity. Laukdama tremties vargų galo, velionė gyveno Ansbache, Rebdorfe ir Miunchene. Jos jaunas jėgas — mirė turėdama 40 metų — palaužė ilga ir skausmų pilna liga.

Į amžino poilsio vietą P. Viltrakienę palydėjo gausus Miuncheno lietuvių būrelis. Atsisveikinimo žodį tarė kun. J. Tautkevičius.

Velionė paliko sergantį sūnų.

Vasario 16 Gimnazija neteko trijų mokytojų

Į JAV išemigravo jos mokytojas A. Venclauskas. Kiti du mokytojai, Dr. K. Čeginskas ir V. Natkevičius, perėjo dirbti Amerikos Balso tarnybon.

Mokinių ekskursija į Frankfurtą

Vadovaujama mokytojo F. Skėrio, sausio 20 d. Vasario 16 d. gimnazijos 6 mokytojų ir apie 50 mokinių evangelikų ekskursija buvo išvažiavusi į Frankfurtą. Aplankytas Frankfurto aerodromas, raketų paroda mugės patalpose ir susipažinta su mokslininkų išrastomis šios srities techniškomis priemonėmis, o paskui vienų — botanikos sodas, keletas bažnyčių ir Goethės muziejus, o kitų — zoologijos sodas.

*

Wehneno stovykloje š. m. sausio mėn. 20 d. įsisteigė Kultūrinė Draugija, kurios tikslas nagrinėti kultūrinius visuomeninius klausimus ir tokiu būdu paįvairinti monotonišką stovyklos gyvenimą bei naudingai praleisti laisvalaikį. Valdybą sudaro: pirm. J. Augaitienė, vicepirm. O. Sėdaitienė, sekr. A. Daukantas, dv. vadas kun. P. Girčius, vald. nariai A. Šaltys ir I Augaitis. Steigiamojo posėdžio metu nutarta kas antrą savaitę sekmadieniais vakare paeiliui susirinkti kurioje nors vietoje ir kultūringai praleisti laiką. Pirmojo vakaro metu buvo įdomiai nagrinėta tema: Vilniaus proistorė ir Gediminas Vilniuje. Paskui A. Daukantas paskaitė savos kūrybos: porą eilėraščių ir porą novelių: Piršlybos ir Auka. Visas vakaras praėjo jaukioje nuotaikoje su dvasiniu pakilimu ir atsigaivinimu.

*

Diepholze, sausio mėn. 27 d. pas Majauskus buvo p. Gasneriams, išemigruojantiems į Ameriką, suruoštos šaunios išleistuvės. Atsisveikinimo kalbas sakė: komiteto pirmininkas J. Čaplinskas, kun. P. Girčius, J. Majauskas ir J. Janonis. Pažymėtina, kad Gasnerių šeima sunkiose tremties sąlygose daug pasidarbavo bažnyčios ir tėvynės labui. Atsisveikinimo vaišėmis daugiausia rūpinosi p. E. Blombergienė ir p. A. Majauskienė. Buvo gražiai sudainuota keliolika lietuviškų dainų. Įspūdingai solo padainavo J. Janonis. Aptarti tolimesni lietuviškos veiklos klausimai.

NORTHAMPTONAS

DBLS Sk. Valdyba šį sekmadienį, vasario 24 d., 3 val. po pietų, Kingsthorpe Rd., Airių klube, šaukia visuotinį metinį skyriaus susirinkimą. Bus renkama nauja valdyba, revizijos komisija ir atstovas į Sąjungos suvažiavimą. Nariams dalyvavimas būtinas. Kviečiame kartu atvykti į susirinkimą visus lietuvius ir ne Sąjungos narius, kurie domisi Lietuvos laisvinimo kova.

Šia proga skyriaus valdyba jaučia pareigą padėkoti ir pareikšti pagarbą, padėjusiems ir pritarusiems mūsų veikloje: DBLS Valdybai Londone už prisiuntimą piniginės paramos sergantiems nariams; Londono Lietuvių bažnyčios kunigams už mūsų lankymą su pamaldomis; Corby ir Ketteringo DBLS skyriams ir apylinkės lietuviams už dalyvavimą mūsų perengimuose; Northamptono buvusiam gyventojui V. Paliulioniui, išgirdusiam ir prisiuntusiam vieną svarą mirusiems paminklui statyti. Taip pat ir visiems Northamptono tautiečiams, savo atsilankymu ir piniginėmis aukomis parėmusiems skyrių, reiškiame brolišką pagarbą ir gilią padėką.

Northamptono DBLS Sk. V-ba

Vietoj M. Gelžinio Mažosios Lietuvos Tarybos prezidiuman įėjo E. Žilius.

PASKAITA APIE TAUTOS NEMARUMĄ

Nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimas Londone į Parapijos salę sutraukė žmonių daugiau, negu telpa. Kai PLB švenčių rengimo komisijos pirmininkas P. Adomaitis pradėjo minėjimą, dalis susirinkusiųjų buvo priversti likti prieangyje, už atvirų durų. O tik prieš keliolika minučių buvo apytuštė salė.

Atidaromąjį žodį tarė DBLS pirmininkas M. Bajorinas, pasveikindamas atsilankiusį į minėjimą Lietuvos Pasiuntinybės patarėją Balicką ir visus susirinkusiuosius. Pulk. T. Vidugirį jis pakvietė perskaityti patį Nepriklausomybės aktą, o po to visi sugiedojo posmą „Marija, Marija" giesmės ir atsistojimu pagerbė žuvusius.

Paskaitininkas A. Pužauskas kėlė tas mintis, dėl kurių maža būtų pasakyti, kad šventiškos. Tos mintys, be savo šventiškumo, buvo išraiška to lietuviško galvojimo ir jautimo, kuris sako: gana, atsibuskime, prablaivėkime, visa kita jau nusibodo ir įgriso, virš visa ko ir viena vienintelė yra Lietuva.

Jis priminė klausytojams, kad šiandien maža minėti ir gerbti, bet reikia stiprinti ir savo užsispyrimą šūkiu „Kad tu, gude, nesulauktum, nebus, kaip tu nori"... Tiesa, mes nebeturime to romantizmo, kuriuo gyveno atgimimo veikėjų karta, ir to ryžto, kurio vedami savanoriai liejo kraują, žuvo ar grįžo iš kovų invalidais. O mums žinotina, kad su išvežimais ir partizanų auka niekas nenušovė likusių širdyse meilės kraštui ir neapykantos priešui. Tauta nemari, ji gyvens, kai ir mūsų nebebus. Mes tik smunkame, teisindamies, kad šilingu neatvaduosi Lietuvos, ir po gerų pietų šipuliu krapštomės dantis. Net ir mūsų organizacijos ne visada eina teisingu keliu. Netraukiame jaunimo į savo eiles. Vis kalbame apie politinę vienybę, nors neįveikiame sudaryti vieno vienijančio centro. Politinio susiskaldymo išdavoje daugiau vyksta ne darbas, bet šmeižimas nebe tik žmonių, bet ir faktų. Auga neviltis ir apatija, mažėja aukos; net ir kultūros srityje tai yra kliuvinys remti ir duoti. Užmirštame, kad pavieniui esame benamiai, o krūvoje — garbingos tautos vaikai, tautos, kurios ateitis dar ateis, nušvis.

Po paskaitos P. Nenortienės vadovaujami šokėjai pašoko „Rugelius", „Kepurinę" ir „Kalvelį". L. Petrikonienė padeklamavo V. Šlaito eilėraštį „Nepakeliamą bausmę". Akomponuojamas V. Mamaičio, J. Černius padainavo „Pavasario dienelę" ir „Oi, greičiau, greičiau".

Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

---

kė visą reikalą. Salė graži, žmonių daug, prancūzė vietą nurodė, o nurodžiusi numūs nesitraukia, pokalbį mezga, tip tip kartoja, o mes atsakyti negalime, vieto papročių nežinome, o ji vis stovi, tartum įsimylėjusi, ir pagaliau lenda į kišenę, piniginę žvejodama.

— Gal ji iš prancūziško sikret servis, dingtelėjo mintis, gal ji kokaino ieško, ir nesipriešinau, kai ji piniginę kratė ir, išžvejojusi iš ten pinigą, nuplaukė mersi pasakydama. Tuo tarpu Motiejaus piniginės nepačiupinėjo, nors jis daugiau į žuliką panašus, negu aš. O stebėtis tuo faktu ir laiko nebeliko — uždanga pakilo. Jai pakilus, Motiejus išsprogdino akis, o jas išsprogdinęs, ko greičiausiai po švarko atlapu paslėpė, išžiodindamas gerklę, iš kurios gi-gi-gi, ga-ga-ga pasklido. Žodžiu, Motiejus, po švarku akis paslėpęs, gagena, o aš prisimerkęs apsimetu, kad žiūriu į šoną, kad nematau, kas scenoje vaikšto. O tuo tarpu publika iš salės nebėga, policija nesirodo. Pramerkiau vieną akį — nieko, pramerkiau kitą — irgi nieko, niekas manęs neareštuoja, niekas manęs prištais nebado, nors scenoje pirtis, tik be garų ir vandens, ir mergaitės tik naujokų metų. Gerai įsižiūrėjęs matau, kad čia tikras menas — optinis, iš kurios pusės tu į ji pažvelgtum. Tik Motiejus mažai matė, po švarku paslėpęs akis, gagendamas pagal savo proveniškišką madą.

Kitą dieną Motiejus vėl norėjo pagagenti, ir aš tam pritariau, tik bilietų negavome, išparduoti iki vieno. Ištrokšte optinio meno, į Versalį nudardėjome. Kiekvienas kambarys ten kaip bažnyčia. Visur paveikslai: ir lubose ir sienose, tik Motiejus netiki, kad čia karaliaus gyventa, ir baigta, mat, rūmai be elektros ir suolai pasieniuose, kaip gryčioje. Tačiau viskas būtų geruoju pasibaigę, bet užsimanėme fontanų pasižiūrėti. O čia minios žmonių prigūžėjo, naktis, žvaigždės mirksi, fontanai šviesomis muša, iš kažkur musje su artistais per mikrofoną šaukia, miniai vaidina, o aš, žmonių spaudžiamas, žvaigždes skaičiuoju, prancūziškų žodžių neįkąsdamas, kai, stovėdamas užpakaly manęs, Motiejus lenkiasi ir šėtoniškai šnabžda man į ausį:

— Tuoj nušvis langas, kur Liudvikas 15-asis pakratė kojas.

Ir ką jūs! Tikrai vienas langas aukštai sužibo. O Motiejus dabar nuolat lenkiasi man prie ausies aiškindamas.

— Ten šone Liudvikas 14-asis dvasią iškvėpė, o anam fligeryje meilužė pasikorė. O, girdi, dabar artistai per mikrofoną baubia. Jie Marijos Antuenetės galvos reikalauja.

Ir Motiejus viską verčia, viską dėsto, kad atsistojo man plaukai ant krūtinės. Matau, kad Motiejus nėra Motiejus, o agentas, kuris tyčiomis išviliojo mane į užsienį, mane, Kirkinhilo skyriaus pirmininką, požemio kovotoją.

Prisipažįstu, suvirpo man kojos, laukiu giliotinos į nugarą, ir Liudviko 16-tojo man negaila, savoji galva rūpi. Nutaikęs progą, nėriau į minios tarpą, kiek kojos leido, o užpakaly, girdžiu, agentas neatsilieka. Įpuoliau į aikštę tarp prožektorių ir visa gerkle bliaunu pagalbos, bet artistai per garsintuvą slopina mano balsą, Liudviką 16-tąjį po giliotina kišdami. Žodžiu, niekas manimi nesirūpina — susirinkusi minia dėl karaliaus jaudinasi, ašaras lieja, o agentas tiesiai man ant kulnų mina. Matau — žuvęs, tad šoktelėjau per tvorą į naktį ir pasileidau gatve į aikštę, iš ten į mišką, o agentas ranka mane siekia. Atsigręžęs kibau jam į gerklę — nutariau gyvas nepasiduoti. Tamsoje darbuojamės, stengiamės iš paskutiniųjų, tik juntu, kad priešas baigia kvapą iš manęs spausti, neveltui anglį kasė, o, prisipažįstu, nevilioja manęs karalių likimas, tad žviegiu, kiek išgalėdamas.

— Joks aš pirmininkas, vos aštuoni nariai skyriuje, ir tie mokesčio nemoka, imk jų kartoteką, išsirašau iš sąjungos, ir direktorium nesu buvęs — vargonininkas — proletaras.

— Banditas tu, — švokščia Motiejus, — su mano pinigais ir pasu norėjai pabėgti. Susimildamas, nugabenk atgal į Yorkširą, į kasyklas, ir tautos fondui duosiu, ir Sodybos akcijų pirksiu, ir į skautus įstosiu.

— O iš kur tu prancūziškai moki? — dejuoju patinusiomis lūpomis.

— Koks nelabasis sakė? Aš tik tau kartojau, ką kažkoks švabas švabaitei greta manęs vertė...

Vienas kitą palaikydami, šiaip taip parkulniavom į viešbutį. Dvi likusias dienas niekur nosies nekišom, mėlynes gydėm, traukinio į Yorkšyrą belaukdami. Net grįžęs gerą mėnesį viršvalandžių nepajėgiau varyti. Ir dėl tos velnio žolės išsiaiškinom, sako, valgomas produktas, tik ne visas — tik lapelio apatinė dalelė. Sako, ir žalia mėsa į delikatesų sąrašą įeina. Sako, ir mūsų matyta bobelė yra ne bobelė, o Mona Liza. Ar supaisysi, ką žmonės kalba!

O dėl užsienio, tai ten daugiau nejudėsiu, nebent koks Motiejus pasisiūlytų, jau labai jautrią širdį turiu.

TREMTINIŲ NUTAUTĖJIMO PAVOJAI

Mečys Musteikis (ELI)

Lietuviškoji spauda

Savosios spaudos turime dar pakankamai, o kai kur gal net perdaug. Ir skaityto jų būtų dar patenkinamai. Tik dalis tų laikraščių (turiu galvoj populiariąją spaudą) yra žemo lygio. Daugelis jų perpildyti partinėmis rietenomis, o tokie aktualūs reikalai, kaip kova prieš komunizmą, kova dėl Lietuvos išlaisvinimo ir ypač kova prieš nutautėjimą labai apleista. Tiesa, ne visa populiarioji spauda tokioj būklėj — yra puikių laikraščių, kurie išsiskiria kaip grūdai nuo pelų. Bet yra dalis laikraščių tikrai apverktinoj būklėj. Kodėl taip yra, kas dėl to kaltas? Daugeliu atveju yra kalti leidėjai ir redakcinis kolektyvas. Bet kalti yra ir mūsų intelektualai, kurie atiduoda savo jėgas svetimiesiems, kur turi daugiau pelno, o savųjų reikalus apleidžia, nes čia jokio pelno nėra. Daugelis jų auklėja net jaunimą, bet tik svetimųjų. Dėl to mūsų reikalai nukenčia; dėl to ir mūsų spaudą užpildo daugiau mažesnio išsilavinimo diletantai. Dėl to ir lietuvybės klausimai lieka apleisti.

Kad pagyvėtų kova prieš komunizmą, už Lietuvos laisvę, o ypačiai labiausiai užleista kova prieš nutautėjimą, turi pasireikšti bendrame darbe ir nuo lietuviškų jų reikalų atskilusi inteligentija, aktyviai įsijungdama į savąją spaudą ir, apskritai, į visuomeninę veiklą, nes darbo plotai labai dideli, tik darbininkų permaža. Pasyvieji intelektualai savo įsijungimu į kilnų darbą ne tik padėtų sulaikyti tremtinių nutautėjimo procesą, bet palengvintų darbo naštą ir tiems, kurie šiandien dėl lietuvybės reikalų turi užsikrovę perdidelę naštą, tuo žlugdydami net savo sveikatą.

Ideologiniai junginiai

Nutautėjimo sulaikymui didelės reikšmės turi įvairūs lietuvių ideologiniai junginiai, kaip sąjūdžiai, organizacijos, partijos. Jeigu tik tokių junginių vadovybės rūpinsis savo tautos reikalais nemažiau kaip savo ideologijos, tokiems junginiams priklausantieji tremtiniai pajėgs atsispirti nutautėjimo pavojams.

Visus jungianti viena organizacija

Pagaliau, viena iš veiksmingiausių kovai prieš nutautėjimą priemonių yra viena, viso pasaulio lietuvius jungianti organizacija — Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. Tai nepolitinis organas, jungiąs viso pasaulio lietuvius į vieną bendrą šeimą, neatsižvelgiant į pasaulėžiūrinius skirtumus. PLB pagrindinis tikslas ir yra saugoti savo tautiečius nuo nutautėjimo ir drauge rūpintis jų kitais reikalais, kaip šie:

1. Rūpintis sutraukti lietuvius vienon vieton didesnėmis grupėmis;
2. Steigti mokyklas ir jas finansuoti;
3. Leisti savąją periodinę ir neperiodinę spaudą;
4. Steigti bibliotekas — skaityklas;
5. Rūpintis tremtinių socialine gerove;
6. Ginti lietuvių reikalus tame krašte, kuriame jie gyvena;
7. Saugoti demokratinius pricipus ir žmogaus laisves.

Šios išvardintos pagrindinės bendruomenės veiklos kryptys kaip tik ir yra tai, kas saugoja tremtinius nuo nutautėjimo.

Bendruomenė — tai mes patys. Kiekvienas mūsų esame bendruomenės nariai lygiomis teisėmis. Ir kokią mes tą bendruomenę sukursime, tokia ji ir bus. Todėl kiekvieno tremtinio yra būtina pareiga būti bendruomenės aktyviu nariu.

Jeigu bendruomenėje pasitaiko negerovių, tai reikia ne pasitraukti iš bendruomenės, o priešingai, kovoti su tomis negerovėmis tol, kol jos bus pašalintos. Bendruomenės vienybė yra būtinas reikalas, tačiau vienybės išlaikymas bet kokia kaina — būtų taip pat ne vienybė. Jeigu, pav., politikierių klastomis ir nedemokratinėmis priemonėmis būtų pažeidžiama bendruomenės daugumos narių valia, ir jeigu po to vien tik vienybės vardan būtų reikalaujama toms negerovėms nesipriešinti, tai būtų tik vienybės išprievartavimas, o ne vienybė. Tokioms negerovėms bendruomenėje įsigalėjus, ji jokiu būdu nepajėgs atlikti savo pagrindinių uždavinių, o greičiau bus priešingos pasekmės. Štai vien dėl tos priežasties jau reikia kovoti prieš bendruomenėje įsigalinčias negeroves visomis galimomis priemonėmis.

Baigdamas norėčiau dar kartą priminti aplamai, kad nutautėjimo pavojai priselina nejučiomis ir tyko tremtinių iš visų pusių. Suminėti nutautėjimo pavojai nėra visi — jų yra ir daugiau. Todėl kiekvienas tremtinys turi būti budrus ir tų pavojų ne išleisti iš akių. O tokiam budrumui palaikyti pati geriausia priemonė yra: neužmiršti, kad esi tremtinys ir kad niekuo kitu negali būti, kol sugrįši į savo tėvynę.

Prof. A. Maceina vienoje savo paskaitoje, kuri sutrumpinta yra išspausdinta žurnale Į Laisvę, 1954 m. Nr. 2, tremtiniams primena:

„Tremtiškoji sąmonė amžinai turi likti gyva, nes tik ji vienintelė yra laidas, kad tremtiniai savo tautai nežlugs".

„Tremtinys negali turėti naujos tėvynės, kaip jis negali turėti nė naujų tėvų".

„Ir šį jausmą jis turi perteikti savo vaikams. Net ir lankydami svetimas mokyklas, net ir kalbėdami svetima kalba, net ir įsijungdami į svetimą gyvenimą jie visados turi pasilikti tremtiniai".

Daugelis mūsų, tremčiai perilgai užsitęsus, netenka vilties ir jau šiandien į viską pamoja su ranka. Nevalia tai daryti! Tik tas yra pralaimėjęs, kas vilties netenka. Čia labai gerai pritinka kažkieno padarytas išsireiškimas: turto netekai — daug netekai, sveikatos netekai — labai daug netekai, vilties netekai — visko netekai!

Daugelio sakoma, kad senoji emigracinė mūsų karta jau baigia nutautėti. Bet ji ne nutautėjusi išsilaikė iki trečiosios kartos! Ar pajėgsime mes bent tiek ilgai išsilaikyti? Jei suprasime savo, kaip tremtinių, uždavinius, jei vieningai dėsime visas pastangas tiems uždaviniams atlikti, tai toks klausimas bus nereikalingas. Kaip žydų tauta, būdama išblaškyta po pasaulį, tūkstančius metų nenutautėjo ir kartą išvydo laisvą savo tėvynę, taip ir lietuvių tauta, suprasdama ir vykdydama savo uždavinius, išsilaikyti Augščiausiojo skirtą bandymų laikotarpį pakankamai tvirta, kad laikui atėjus vėl sugrįžtų į savo šalį ir su spindėtų dar gražiau, kaip praeityje.

Kur medį kerta, ten skiedros krinta — sako patarlė. Neišvengiamai atsiras tokių, kurie kaip tos skiedros atkris ir nuo lietuvių tautos kamieno, nors ir kaip mes juos nuo to saugosime. Tačiau jeigu visi samoningi lietuviai suprasime dabartinę savo būklę, savo misiją ir tikėsime Lietuvos ateitimi, jeigu darysime visa, kad patys nenutautėtume ir kitus nuo to apsaugotume, ypač jaunąsias kartas, tai tų skiedrų — nutautėjusių bus nedaug, o išlikusieji nenutautėję kartą vėl praregės Lietuvą laisvą.

Pabaiga

SUSITIKIMAS ŠIAURĖS AŠIGALYJE

1957 m. vasario 24 d., sekmadienį, 22.30 val. Vak. Europos laiku, Šiaurės ašigalyje pirmą kart susitiks du keleiviniai lėktuvai. Vienas lėktuvas pakils iš Kastrupo aerodromo prie Kopenhagos, o kitas iš Tokio. Abu lėktuvai pasimatydami pasikeis radijo pranešimais šešiomis kalbomis. Špitzbergeno stotis šiuos pranešimus perduos per Tromsoe, šiaurės Norvegijoje, į Oslo, o iš ten savo keliu kitoms Europos ir Afrikos radijo stotims. Milijonai radijo klausytojų galės tokiu būdu klausytis reportažo tiesiog iš Šiaurės ašigalio 20 kalbų.

Šiuo susitikimu atidaroma nauja oro susisiekimo linija Kopenhaga—Tokio. Su išskrendančiu iš Kopenhagos lėktuvu keliauja daug įžymių asmenų — mokslininkų iš Danijos, Švedijos ir Norvegijos. Tarp jų bus ir Thor Heyerdal, Kontiki ekspedicijos dalyvis. Mokslininkai tyrinės šiaurės poliarinių sričių kosmiškuosius spinduliavimus ir magnetizmą. Be jų keliauja apie 15 Europos ir Amerikos žurnalistų. Iš Tokio pakilusiu lėktuvu skris į Europą Japonijos mokslininkai ir žurnalistai.

Atstumas tarp Kopenhagos ir Tokio — 12.800 km. Tą atstumą Skandinavijos lėktuvai sukars per 30 valandų, sutaupydami 22 skridimo valandas ir 3.700 km. kelio. Ši ašigalio linija turi tik vieną sustojimą Anchorange, Aliaskoje, kur atskrendantysis iš Kopenhagos lėtkuvas, skridęs jau 17 valandų, paims 25.000 litrų benzino, valandą pailsės ir turės skristi dar 12 valandų iki Tokio, laikydamasis atokiai nuo Sibiro krantų.

Sutaupydama kelio ir laiko, ši linija per ašigalį turi ir kitų patogumų ir pirmenybių. 5000 metrų aukštyje čia oras ramesnis, negu skrendant per Indiją, kur dar ir 7000 metrų aukštyje neišvengiama oro trukdymų. Sniego pūgos siaučia čia žemesniame aukštyje negu 5000 m., dėl to lėktuvams mažai pavojingos. Oras tokiame aukštyje sausas, ir lėktuvams nėra pavojaus apledėti. Be to, oro temperatūra 7000 m. aukštyje žemesnė yra ties ekvatorium, negu ties ašigaliu.

Bet yra ir neišvengiamų nepatogumų. visų pirma žemės magnetinis polius yra tik už 900 km. nuo ašigalio ir stiprokai veikia lėktuvo instrumentus. Šie veikimai ir trukdymai gali paveikti net ir keliautojų laikrodžių mechanizmus ir rodykles.

J. Amerikos Valstybėse gaminami aparatai, kurie atstoja kompasą. Ašigalio lakūnai šio aparato pagalba nebeiškrypsta iš kelio. Be to, šiaurės dangus virš poliaus yra ypač skaidrus, ir kelią galima sekti pagal žvaigždes net poliarinės dienos metu. Radijo bangos taip pat šiek tiek trukdomos magnetinio poliaus, bet, nepaisant tai, Skandinavijos, Grenlandijos, Aliaskos, Kanados ir Sibiro radijo stotys, du kartus kas savaitę į šią ir kitą pusę šiaurės ašigalį praskrendantiems lėkuvams galės teikti reikiamų nurodymų.

Žinoma, visi šie sunkumai lies tik lėktuvų vairuotojus. Keleiviams jie nesudarys problemų. Keleiviai, patogiai sėdėdami minkštose kėdėse, galės gėrėtis nenutrūkstamais baltais poliarinių sričių gamtovaizdžiais ar iš ašigalio stebėti poliarinį dangų ir žvaigždes.

Pirmojo pro ašigalį skrendančio keleivinio lėktuvo atvykimas į Tokio vasario 26 d. vakare (kalendoriaus skirtumas) numatomas tinkamai atšvęsti. Iš Tokio lėktuvas grįžta į Kopenhagą per pietų Aziją vasario 28 d.

T.

PASAULYJE

— Britų parlamentan atėjo naujas darbiečių atstovas. Perrenkant Levišame atstovą, konservatoriaus vietą laimėjo darbietis. Tai pirmas toks atsitikimas nuo to laiko, kai konservatoriai parlamento rinkimuose turi daugumą.

* * *

— Didžiausią pasaulyje sporto stadijoną yra nutarę pastatyti amerikiečiai Niujorke. Jame sėdimųjų vietų bus 150.000, ir statyba kaštuos apie 50.000.000 dolerių.

* * *

— Kielio policija išaiškino, kad „Magiškosios fleitos" vardu pavadintoji ir operos istorijai skirtoji knyga buvo išleista uždraustosios komunistų partijos. Iš tiesų keletas pirmųjų puslapių skirta operai, o toliau, kaip sako vokiečių policija, pasibaigia Mocartas ir prasideda Marksas.

* * *

— 1957 m. vasario 15 d. Amerikos gyventojų skaičius buvo lygiai 170.000.000.

* * *

New Yorkas. New Yorke statomas dar vienas 52 augštų dangoraižis. Jo statyba bus baigta 1960 metais ir kainuos 46 milionus dolerių.

* * *

Londonas. Pereitais metais, nepaisant pasunkėjusių sąlygų Britanijoje pastatyta per 300.000 naujų gyvenamų namų ir butų.

* * *

Bonna. Vokietijoje pereitais metais pagaminta 1.100.000 automobilių, t.y. daugiau, kaip Didžiojoje Britanijoje.

— Rusai šiaurės ašigalyje, Mirnoje, pradėjo auginti kiaules! Nuvežė ten 8 tonas žemės iš Rusijos ir 40 kiaulių, ir jų mokslininkai dabar žiūri, kas išeis iš tų kiaulių...

* * *

Ženeva. 20.000 šveicarų atsargos puskarininkių lankys specialius kursus, kuriuose jie bus mokomi naujų kovos būdų prieš tankus. Nauji prieštankinės kovos metodai perimti iš vengrų sukilėlių.

* * *

SPROGDINS KALĖDAS

Netrukus britų mokslininkai ir kariškiai atominių ginklų bandymus bandys Kalėdų saloje (Christmas island), Ramiajame vandenyne.

* * *

„MEIN KAMPF" EGIPTE

Britų karo viceministeris patvirtino parlamentui, kad Izraelio kariniai daliniai pas Egipto armijos karininkus Sinajaus kautynių metu aptiko keletą egzempliorių į arabų kalbą išverstos Hitlerio knygos „Mein Kampf". Knyga spausdinta Lebanone.

MIRĖ LORDAS HORE-BELIŠA

Dalyvaudamas Reimse vykusioje Europos ekonominiams reikalams svarstyti konferencijoje, kaip britų delegacijos narys, staiga mirė lordas Hore-Beliša, buvęs kadaise britų karo ministeris.

PAIEŠKOJIMAI:

ANDRUŠKA Domas (264, Ferry St., Newark 5, N. Y., USA) ieško Zigmo Kalasevičiaus ir Alekso Koncevičiaus.

AVIŽIUS Justinas, Jonas ir Pranas arba apie juos žinantieji prašomi svarbiu reikalu parašyti: Pr. Baukus, 17, Elizabeth St., Cheetham, Manchester 8.

BAJORAITIS J. (30 Albermarle St., Hamilton, Ont. Canada) turi Simui Karalevičiui motinos laišką iš Lietuvos.

MIKALAUSKIENĖ Bronislava (26, Oak Rd., Crumpsall, Manchester, 8) prašo atsiliepti Valę Kelpšaitę, kilimo iš Tauragės.

MIKULSKIS Edvardas, anksčiau gyvenęs Truro, Cornwall. Rašyti „Europos Lietuvio" administracijai. Turima jam svarbių žinių.

MAŽUIKA P. ir P. RAMUTĖNAS, gyvenę Biržų apskr., ieško giminaitis, gyvenas Argentinoje. Rašyti: „Europos Lietuvis", 1, Ladbroke Gardens, London, W. 11.

RASTAITIS Stasys (Brook-Field, House Cwmdu, Maesteg, Nr. Bridgend, Glamorgan, South Wales, Gr. Britain) ieško Juozo Kalinsko ir kitų pažįstamų, gyvenančių Kanadoje.

KNYGOS!

Kas neatsiskaitėte už 9 tomą L. Enciklopedijos prašau nedelsiant atsiskaityti.

N. Mazalaitė — „Pjūties Metas" — 27 š.
E. Gruodis — „Aguonos ir Smėlis" —7š.
K. Grigaitytė — „Širdis Pergamente" (poezija) — 12 šil.
A. Gustaitis — „Anapus Teisybės" juoristiniai eilėraščiai 15 šil. 6 d.
Savickis — „Žemė Dega" — 35 šil.
S. Budavas — „Uždraustas Stebuklas" — 15 šil. 6 d.

Dar galima gauti lietuviškų plokštelių. Rašyti: **DAINORA. 49, Thornton Ave, London. W. 4.**

DBLS Stoke-on-Trent Sk. nariams
p-lei BRONEI JACEVIČIŪTEI
ir
p. BRONIUI PUODŽIŪNUI,
sukūrusiems lietuvišką šeimą,
linkime laimės, džiaugsmo ir sekmės.
Sk. Valdyba ir nariai

P. & B. SUPPLY CENTRE LTD.

PRAŠOME ATKREIPTI DĖMESĮ

Mūsų firma yra sąžiningai aptarnavusi šimtus lietuvių, persiunčiant siuntinėlius. Šį kartą siūlome norintiems pasiųsti tokius siuntinėlius:

VYRAMS:

1. Vilnonės medžiagos atkarpa 3 ir 1/3 yard. vyriškai eilutei, augštos rūšies;
2. 1 pora gerų pusbačių;
3. komplektas vilnonių apatinių baltinių.

Toks siuntinėlis, apmokėjus visas išlaidas, atsieina 14 svarų ir 14 šilingų.

MOTERIMS:

1. Atkarpa vilnonės medžiagos, tinkanti suknelei ar kostiumėliui (3 yrd.);
2. sportiški, stiprūs ir elegantiški bateliai;
3. komplektas vilnon. apatin. baltinių.

Įskaičius visas išlaidas — 14 sv. 4 šil. 3 d.

Prie kiekvieno siuntinėlio **Nemokamai** pridedama 1 kilogramas gabalinio cukraus dovanų ir dėžutė nuo galvos skaudėjimo vaistų ASPRO.

Rašykite Lietuviškai!

8A THURLOE PLACE, LONDON S.W.7,

SIUNTINĖLIAI Į VISUS KRAŠTUS

SIUNČIA LIETUVIŲ BENDROVĖ

Įvairios medžiagos, avalynė, vaistai. Pigiausi ir geriausi maisto siuntinėliai galima išsiųsti į Lietuvą, Sibirą ir kitus kraštus tik per

BALTIC STORES

Z. JURAS

Pavyzdys: 5 sv. sviesto, 5 sv. taukų, 2 sv. šokolado, 1 sv. kavos, 2 sv. cukraus. 1 sv. kumpio.

Muitas, draudimas ir kitos išlaidos kainuoja **tiktai 9 svarai.**

Siuntinėlių pristatymas garantuotas! Prieš užsakydami palyginkite mūsų kainas su kitų firmų kainomis.

Rašyti arba teirautis šiuo adresu:

421, Hackney Rd., E. 2., Tel. SHO 8734.
146, Holland Park Ave, W. 11., Tel. PAR 2970.
148 Ridley Rd., E. 8., Tel. CLI 0572.
20, Ridley Rd., E. 8., Tel. CLI 3880.
187, Lewisham High Str., Tel. LEE 1042.

BROWNEJONES Ltd.

1. Norfolk Pl., London W.2

(arti PADDINGTON požemio stoties.)

Tel.: PAD 2797.

GREITAI! ★ PIGIAI! ★ RIMTAI!

Pagelbės pasiųsti siuntinėlį šeimai

VAISTUS, TEKSTILĖS MEDŽIAGAS, BATUS IR ODĄ, MEGZTINES KOJINES ...

Garantuotas siuntinėlių pristatymas adresatui. Atveju, jei siuntinėlis dingtų, **pinigai grąžinami.**

Už siuntinėlio gavimą nereikia primokėti.

RAŠYKITE LIETUVIŠKAI. REIKALAUKITE MŪSŲ KAINARAŠČIŲ.

Prieš užsakydami kitur siuntinį, palyginkite mūsų kainas su kitų firmų kainomis!

BIURAS IR SANDĖLIAI VEIKIA KASDIEN NUO 9 V. RYTO IKI 7 V. VAKARO, ŠEŠTADIENIAIS NUO 10 IKI 4 P.P.

EUROPOS LIETUVIS — THE LITHUANIAN WEEKLY. Redakcijos ir Admininstracijos adresas: 1-2, Ladbroke Gardens, London W.11. Tel. PAR 2470. Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Prenumeratos kaina: metams — 40 šil., 6 mėn. — 22 šil. Dolerio kraštuose — 6 dol. metams. Skelbimai — spaudos eilutė arba jos vieta 1 šil. Atskiras numeris 1 šil. Leidžia — Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro — DBLS-gos Centro Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai: Vokietijoje — S. Bataitis, Prancūzijoje — D. Bačkienė, Belgijoje — P. Sekmokas, Šveicarijoje — A. Paulaitis, Švedijoje — J. Pajaujis. Italijoje — kun. V. Mincevičius, Danijoje — A. Bričkuvienė. Austrijoje — Msgr. K. Razminas, D. Britanijoje — M. Bajorinas.
Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd. 1-2 Ladbroke Gardens, W.11. Telephone: LADbroke 1186